

Možnost zapojení a příprava pracovníků Oblastní charity Uherský Brod na poskytování pomoci při mimořádných událostech

Jitka Chvílová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jitka CHVÍLOVÁ**
Osobní číslo: **H08113**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Pomoc Oblastní charity Uherský Brod hasičům při řešení mimořádných událostí a krizových situací**

Zásady pro vypracování:

Analýza literárních pramenů a zpracování teoretických východisek
Příprava výzkumu, výběr a charakteristika výzkumného souboru
Provedení kvalitativního výzkumu prostřednictvím rozhovoru
Zpracování a vyhodnocení výsledků výzkumu
Přijetí odpovídajících závěrů
Doporučení pro praxi

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HENDL, J. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V., HANUŠKA, Z. Integrovaný záchranný systém. Ostrava: SPBI, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4.

VODÁČKOVÁ, D. A KOL. Krizová intervence: Krize v životě člověka, formy krizové pomoci a služeb. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-696-9.

VYMĚTAL, Š. Krizová komunikace a komunikace rizika. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2510-9.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eva Šalenová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

25. ledna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

6. května 2011

Ve Zlíně dne 25. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 20. dubna 2011

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užitje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Opírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se věnuje přípravě zaměstnanců Oblastní charity Uherský Brod na poskytování plánované pomoci na vyžádání při řešení mimořádných událostí.

Teoretická část nejprve specifikuje pojmy mimořádná událost, krizová situace a přináší také informace o reakcích člověka zasaženého působením jejich vlivů. Dále se věnuje integrovanému záchrannému systému. Poté se zabývá vymezením různých druhů pomoci poskytované při mimořádných událostech.

Praktická část pojednává o výzkumu provedeném ve vybrané organizaci, v níž se zaměstnanci připravují na poskytování pomoci při mimořádných událostech. Charakterizuje tuto organizaci, popisuje realizaci výzkumu a jeho výsledky. Na závěr jsou uvedena doporučení vyplývající z výsledků výzkumu.

Klíčová slova: mimořádná událost, krizová situace, integrovaný záchranný systém

ABSTRACT

This Bachelor's work focuses on preparation of employers of the Regional Charity Uherský Brod to provide intended requested assistance when dealing with unusual events.

The theoretical part firstly specifies terms unusual event and predicament, and it also brings up information about responses of a man stricken with their impact. Then it is concerned with integrated rescue system. And finally it approaches a task of various kinds of help provided at unusual events.

The practical part deals with a survey carried out in a chosen organisation in which the employers get ready for providing help at unusual events. It characterises this organisation, describes the survey and its results. Finally, there are presented recommendations arisen from the results of the survey.

Key words: unusual event, predicament, integrated rescue systém

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Evě Šalenové za odborné vedení a cenné připomínky při zpracování bakalářské práce.

Rovněž děkuji Hance Jagošové za cenné informace týkající se pomoci při mimořádných událostech, ing. Josefu Bambuchovi za poskytnuté materiály vztahující se k IZS a spolupracovníkům za jejich morální podporu.

V neposlední řadě patří velký dík mé rodině za trpělivost, kterou se mnou měli po celou dobu mého studia.

Motto:

Síla dobré organizace spočívá v pomoci pomáhajícím.

(Vodáčková, 2002, s. 393)

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	13
1.1 PŘÍRODNÍ MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST - ŽIVELNÍ POHROMA	14
1.1.1 Povodeň.....	14
1.1.2 Zemětřesení	14
1.1.3 Sesuv půdy	14
1.1.4 Atmosférické poruchy	15
1.1.5 Požár.....	15
1.2 CIVILIZAČNÍ MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST – ANTROPOGENNÍ KATASTROFA	15
1.2.1 Havárie	15
1.2.2 Dopravní nehoda	15
1.3 OSTATNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	16
1.4 KRIZOVÁ SITUACE	16
1.4.1 Krizové jevy a krizová situace	16
1.4.2 Krizový stav	16
1.5 REAKCE ČLOVĚKA NA TRAUMATICKOU UDÁLOST	17
1.5.1 Časový průběh reakce na traumatizující událost.....	18
1.5.2 Posttraumatická stresová porucha	19
1.6 ZABEZPEČENÍ OCHRANY OBYVATELSTVA PŘI VZNIKU MU	20
2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	21
2.1 SLOŽKY IZS	21
2.2 DOHODA O PLÁNOVANÉ POMOCI NA VYŽÁDÁNÍ.....	22
3 OBLASTNÍ CHARITA UHERSKÝ BROD	25
3.1 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA.....	25
4 DRUHY POMOCI.....	27
4.1 HUMANITÁRNÍ POMOC.....	27
4.2 PSYCHOSOCIÁLNÍ POMOC	27
4.2.1 Fáze psychosociální pomoci.....	29
4.2.2 Cíle psychosociální pomoci	29
4.3 PRVNÍ PSYCHOLOGICKÁ POMOC.....	30
4.4 SOCIÁLNÍ POMOC.....	30
4.5 DUCHOVNÍ POMOC	31
4.6 PSYCHOLOGICKÁ POMOC	32
4.7 SHRNUÍ.....	32

II	PRAKTICKÁ ČÁST	34
5	CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	35
5.1	CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	35
5.1.1	Cíl výzkumu	35
5.1.2	Výzkumné otázky.....	35
5.2	STRATEGIE VÝZKUMU	36
5.3	TECHNIKY SBĚRU DAT	36
5.3.1	Polostrukturovaný rozhovor	37
5.3.2	Zúčastněné pozorování.....	38
5.3.3	Studium dokumentů	38
5.4	VÝZKUMNÝ VZOREK	38
5.5	REALIZACE VÝZKUMU A SBĚR DAT	39
5.6	METODY ZPRACOVÁNÍ KVALITATIVNÍCH DAT	39
5.7	ANALÝZA A INTERPRETACE DAT.....	47
5.7.1	Vyhodnocení odpovědí.....	47
5.8	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A FORMULOVÁNÍ ZÁVĚRŮ	52
5.8.1	Nabídka činností Oblastní charity Uherský Brod při řešení mimořádných událostí	55
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	59
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	62
	SEZNAM TABULEK.....	63
	SEZNAM PŘÍLOH.....	64

ÚVOD

Téma mimořádných událostí jsem pro svoji bakalářskou práci zvolila především proto, že se s nimi lidstvo v poslední době setkává stále častěji a je to tedy téma velmi aktuální. V různých podobách se s mimořádnými událostmi setkáváme více také u nás v České republice. Nemalý význam ve zvoleném tématu práce hrála moje osobní účast při řešení následků povodní v minulých letech a v současnosti také aktivní účast při plánování vzniku funkčního systému krizové pomoci ve Zlínském kraji.

K tomu, aby člověk zasažený působením mimořádné události mohl začít znovu ve společnosti fungovat, mnohdy nestačí pouze odstranění viditelných následků události, ale stále více je kladen důraz na vzájemnou pomoc při zvládnání reakcí na mimořádnou událost. Více se též hovoří o pomoci jak zasaženému obyvatelstvu, tak zasahujícím složkám.

Velký potenciál pro poskytování různých forem pomoci při řešení mimořádných událostí skrývají nestátní neziskové organizace. Jednou z takových organizací je Charita Česká republika. Nezisková humanitární organizace Charita Česká republika je největším nestátním poskytovatelem sociálně zdravotních služeb v České republice s více než stoletou historií. Díky zaměření Charity ČR na oblast humanitární, sociální a sociálně zdravotní je význam jejího zapojení značný. V různých částech naší republiky mají Charity písemně dohodnuté formy pomoci integrovanému záchrannému systému při řešení následků mimořádných událostí.

Pro svoji bakalářskou práci jsem se zaměřila na přípravu na poskytování pomoci na vyžádání Oblastní charity Uherský Brod. Výběr této organizace také nebyl náhodný. Kromě toho, že jsem se s jejími pracovníky prvně setkala při řešení následků povodní v Jeseníku nad Odrou v roce 2009 a později na vzdělávacích seminářích zaměřených na mimořádné události, kde jsem získala informaci o přípravě pracovníků na poskytování plánované pomoci na vyžádání, s hlavní činností Oblastní charity Uherský Brod jsem se blíže seznámila o rok později při hledání zaměstnání v sociální oblasti.

Na otázku, zda je tato organizace na pomoc při neštěstích dostatečně připravena a jakým směrem by se měla další příprava jejích pracovníků ubírat, by mohla tato bakalářská práce poskytnout odpověď.

V teoretické části bakalářské práce jsem se zaměřila na základní pojmy a souvislosti s tématem mimořádných událostí, včetně reakcí člověka na krizové situace, popsala integrova-

ný záchranný systém. Dále jsem krátce představila Oblastní charitu Uherský Brod a její služby a vyjmenovala možné druhy poskytování pomoci při řešení mimořádných událostí.

V praktické části jsem si stanovila cíle a otázky, na které jsem hledala odpověď formou kvalitativního výzkumu prostřednictvím nestandardizovaných rozhovorů se zástupci zainteresovaných subjektů na procesu řešení mimořádných událostí a analýzy písemných materiálů. Na základě získaných informací jsem vypracovala nabídku možných činností a pomoci Oblastní charity Uherský Brod při řešení následků mimořádných událostí. V návaznosti na vyhodnocení rozhovorů a tištěných materiálů jsem uvedla několik doporučení pro další přípravu zaměstnanců Oblastní charity Uherský Brod participujících na této službě.

Podkladem pro zpracování bakalářské práce mně kromě cenných rozhovorů se sdělením osobních zkušeností a motivačních prvků pro tuto službu byly písemné materiály poskytnuté Arcidiecézní charitou Olomouc a Diecézní charitou Brno vztahující se k fungování nabízené pomoci na vyžádání v Olomouckém a Jihomoravském kraji, sociálně psychologická literatura, platné právní předpisy a internetové zdroje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

Mimořádnou událostí (dále jen „MU“) se podle § 2 písmeno b) zákona č. 239/2000 Sb. rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Občané našeho státu mají právo na zdravý a bezpečný život a přiměřenou ochranu svého majetku. Přesto existuje řada situací a negativních jevů - mimořádných událostí, kdy je toto právo narušeno.

Mimořádné události můžeme dělit podle způsobu vzniku MU, jejich rozsahu, nebo dopadu na zdraví a životy lidí. Nejpřehlednější je však dělení podle činitelů (Tab. 1), kteří tuto MU způsobují:

Přírodní (naturogenní) MU – živelní pohroma	Civilizační (antropogenní) MU – katastrofa, havárie	Ostatní MU
povodeň	zřícení domu	teroristický čin
zemětřesení	havárie chemické	sabotáž
velký sesuv půdy	radiační havárie	žhářství
sopečný výbuch	ropná havárie	
atmosférické poruchy	dopravní nehoda	
pád meteoritu		
extrémní chlad a teplo		
velký lesní požár		

Tabulka I: Přehled mimořádných událostí (Martínek a kol., 2003, s. 9-10)

1.1 Přírodní mimořádná událost - živelní pohroma

Živelní pohroma je mimořádná událost vzniklá v důsledku škodlivého působení přírodních sil. Přináší škody na majetku, přírodě, poškozují zdraví a mnohdy má za následek smrt lidí. Vzniká rychlým nebo pozvolným přírodním procesem mimořádných rozměrů, který je způsoben ději probíhajícími uvnitř i vně Země, vlivem rozdílů teplot nebo jiných faktorů. Živelní pohromy postihují pevninu, vodstvo i atmosféru (Martínek a kol., 2003, s. 29).

1.1.1 Povodeň

Povodní rozumíme zvýšení hladiny vody, která se následně rozlije po zemském povrchu. Sezónní zvyšování vnitrozemských vod, vzednutí vod během bouřek nebo přetečení odvodňovacích či kanalizačních systémů ve městech způsobené hustým deštěm může vést k povodním, jestliže půda, vegetace, atmosféra nebo člověkem vyrobená zařízení nemohou pojmout či absorbovat přebytek vody (Martínek a kol., 2003).

Poznatky ze světa i z naší republiky z minulých let poukazují na reálnost obav před touto živelnou pohromou. V našich podmínkách vznikají povodně táním sněhu, dlouhotrvajícími dešti nebo při rozmrzání vodních toků. Povodně mohou vzniknout i v důsledku havárie vodohospodářských děl.

1.1.2 Zemětřesení

Zemětřesení se řadí k živelním pohromám velkého rozsahu a se značnými následky, protože je obvykle doprovázeno dalšími katastrofickými jevy. V České republice výrazné nebezpečí větších zemětřesení nehrozí, i když i u nás se vyskytují oblasti se slabou seismickou činností.

1.1.3 Sesuv půdy

Sesuvy půd jsou další z poměrně častých živelních pohrom vyskytujících se na našem území. Mohou být vyvolány působením nejružnějších přírodních vlivů (přivalový déšť, vítr, mráz), ale také působením člověka (odlesňování, důlní činnost). Mezi zvláště rizikové patří horské oblasti, kde kromě zřícení skal hrozí v průběhu zimy nebezpečí sněhových lavin (Marádová, 2007).

1.1.4 Atmosférické poruchy

Pojem atmosférické poruchy vyjadřuje větrné či prudké, bouřlivé počasí nebo větrné smršťe (vichřice, orkány, tornáda). Mohou nás ohrozit i jiné prvky počasí – sucho, přílišné deště, extrémní chlad a vedro. Tento typ živelných pohrom patří k nejničivějším. Vedle bouřlivého větru a větrných smrští způsobuje sesuvy půdy, povodně a velké škody na zemědělské půdě, na komunikacích, stavbách, na majetku i životech lidí (Marádová, 2007).

1.1.5 Požár

Požár vzniká v řadě případů z důvodu nedbalosti, neopatrnosti nebo úmyslu člověka. Je také často druhotným účinkem některých dalších mimořádných událostí, nehod, havárií či technických poruch. Mnohamilionové škody, které požáry v naší zemi způsobují, ničí často i zdraví a lidské životy.

1.2 Civilizační mimořádná událost – antropogenní katastrofa

Civilizační (antropogenní) katastrofa, havárie vzniká činností člověka a představuje nežádoucí provozní příhodu (nehodu), při níž dochází k poškození strojů, budov, různých provozních, technologických, skladovacích a dalších zařízení, vozidel, letadel, lodí a dalších prostředků (Martínek a kol., 2006, s. 80).

1.2.1 Havárie

Havárie jsou mimořádné události vzniklé v souvislosti s provozem technologických zařízení a budov nebo v souvislosti s výrobou, zpracováním, skladováním, přepravou a likvidací různých nebezpečných látek a nesprávným nakládáním s chemickými látkami. Havárie mohou vzniknout také nesprávným nakládáním s chemickými látkami.

1.2.2 Dopravní nehoda

Dopravní nehoda je nepředvídaná kolize jednoho nebo více dopravních prostředků, při níž dojde ke hmotné škodě nebo ke zranění. Obvykle se termínem dopravní nehoda označuje nehoda v provozu na pozemních komunikacích.

1.3 Ostatní mimořádné události

K dalším mimořádným událostem patří hromadná neštěstí. Dle Vykopalové (2007) rozlišujeme hromadná neštěstí rozsáhlá (mimořádná událost, která má za následek vznik většího počtu než 10 zraněných nebo zasažených, který nepřekračuje 50 osob) a hromadná neštěstí omezená (mimořádná událost postihující nejvíce 10 zraněných nebo zasažených, z nichž minimálně jeden je v kritickém stavu a likvidace následků této MU je řešena ve spolupráci několika výjezdových skupin).

Mezi ostatní mimořádné události vyskytující se na našem území můžeme zařadit narušení dodávek základních energií – např. elektrické energie, plynu, vody.

1.4 Krizová situace

1.4.1 Krizové jevy a krizová situace

Výskyt krizových jevů dává vždy určitý obraz krizové situace (zjednodušeně krize).

Za krizi nejčastěji považujeme kritickou situaci (situaci ve spojitosti s krizovými jevy), kdy v určitém prostředí dojde k nahromadění negativních, pro krizi příznačných jevů nestability, jež znemožňují řádné fungování určité oblasti infrastruktury a vyžadují zásadní řešení. Vidění krize v dynamice změn podtrhuje „slovník cizích slov“, kde je krize popsána jako vyvrcholení, rozhodná chvíle, obrat ve vývoji nebo nebezpečný stav vývoje (Hendrych, 2008).

Z uvedeného vyplývá, že krizová situace je mimořádnou událostí, která neudržitelně roste jako zdrojová buď samostatně, nebo se spolupůsobením dalších mimořádných událostí. Vzniká, rozrůstá se a trvá vždy v určitém prostředí a společenství podle toho, zda jsou a jak zasáhnou nástroje stabilizace, tj. zda bude přijata odpovídající odezva (mj. i vyhlášení krizového stavu příslušným orgánem krizového řízení).

1.4.2 Krizový stav

Mimořádná událost může tedy nabýt takových rozměrů, že základní složky integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) samotné nestačí k řešení jejich následků (Šenovský a kol., 2007). Orgány, které řeší mimořádnou událost, mohou za podmínek daných zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, vyhlásit tzv. krizový stav.

Který ze čtyř krizových stavů je rozhodnuto podle velikosti postiženého území a druhu mimořádné události:

Stav nebezpečí vyhláší hejtman kraje (v Praze primátor hlavního města Prahy) pro území kraje nebo jeho část tehdy, když nastanou mimořádnou událost nelze řešit běžně dostupnými silami a prostředky a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS. Tento stav lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády.

Nouzový stav může vláda České republiky (dále jen „ČR“) vyhlásit v případě vzniku mimořádné události, která ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní bezpečnost a pořádek. Nouzový stav může být vyhlášen nejdéle na dobu 30 dnů. Uvedenou dobu lze prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny.

Stav ohrožení státu může vyhlásit Parlament ČR při bezprostředním ohrožení svrchovanosti státu, územní celistvosti nebo demokratických základů státu.

Válečný stav může vyhlásit Parlament ČR při napadení agresorem nebo v případě společné obrany proti napadení v rámci plnění mezinárodních smluv.

1.5 Reakce člověka na traumatickou událost

Traumatická událost je zážitek, který téměř u každého vyvolá v době ohrožení pronikavou tíseň a výraznou stresovou reakci. Vesměs jde o události, při kterých dochází k ohrožení života, zdraví, psychické či tělesné integrity nebo nejdůležitějších hodnot. Stresující nebývá jen sama událost, ale často i věci, které se stanou po ní.

Reakce člověka na traumatickou událost jsou různé, určené vnitřními předpoklady, individuálními vlastnostmi a postoji. Pro zjednodušení bývají členěny na reakce tělesné, emoční, behaviorální a kognitivní (Vymětal, 2009, s. 70).

Z tělesných symptomů se mohou projevit bolesti hlavy, břicha, svalů, zažívací potíže, kardiovaskulární potíže, poruchy spánku, pocení, třes. Často také chybí pocit žízně a hladu.

Z emočních příznaků se může vyskytnout šok, strach, panika, hněv, vztek, pocity viny, odcizení a studu, ztráta pozitivních emocí, popření, depresivní stavy.

V oblasti behaviorální (oblast vnějšího chování) se u lidí po traumatu může objevit podrážděnost, lekavost, vyhýbavé chování, izolování se od druhých, snížení výkonu, neschopnost relaxace, paradoxní chování, mechanické a automatické chování.

V oblasti kognitivní (oblast myšlení) se mohou objevovat vtíravé myšlenky, tíživé sny, zmatenost, výpadky paměti, poruchy koncentrace, odpoutání se od reality, pocit ztráty životních iluzí (bezpečnosti, jistoty).

1.5.1 Časový průběh reakce na traumatizující událost

Časový průběh reakce na traumatizující událost má své zákonitosti, které platí jen v hrubých obrysech, neboť jsou individuálně různé a mohou se překrývat. Vodáčková (2002) uvádí následující členění:

- fáze omráčení a šoku – trvá od 0 do 24 – 36 hodin po události
- fáze výkřiku – trvá do 3 dnů po události
- fáze hledání smyslu – trvá do 3 až 14 dnů po události
- fáze popření a znovuprožívání – trvá od 14 dnů až 1 měsíce po události
- fáze posttraumatická – trvá od 1 do 3 měsíců po události

Ve fázi omráčení a šoku dochází k záchraně životů a majetku, záchránění potřebují hlavně jasné a pravdivé informace, nabíhá systém humanitární a psychosociální pomoci. Ve fázi výkřiku se jedinci mohou projevovat netečností nebo přehnanou čilostí a činností. V této fázi by měla být pomoc přímým obětem ještě velmi konkrétní a věcná, měly by být zabezpečovány základní životní potřeby zasažených a časová organizace činností. Ve fázi hledání smyslu je vhodná doba na naslouchání. Hledání a nalézání smyslu je důležité, aby člověk porozuměl věcem, které se dějí s ohledem na něj. Ve fázi popření a znovuprožívání se mohou u někoho objevit posttraumatické jevy jako noční můry nebo strach z opakující se události. Přibližně po čtrnácti dnech od události opouštějí místo události záchranáři a média a na důležitosti nabývají psychosociální podpůrné sítě a systém sociální pomoci. V poslední posttraumatické fázi se rozhoduje, zda člověk událost přijme postupně do svého života nebo zda se u něj vyvine posttraumatická stresová porucha. Také v této fázi je kladen důraz na význam podpůrných sítí – rodina, příbuzní, přátelé, pracovníci humanitárních organizací, sociální pracovníci apod.

Každá traumatická událost má svá specifika, na jejímž základě lze popsat typické projevy chování a prožívání. Každý člověk reaguje jinak, proto se výše uvedené symptomy mohou projevovat v různé kombinaci, v různé síle a v různém trvání. Někdy se ale zasaženému událost nepodaří přijmout, zpracovat a pochopit. Zážitky vlastního ohrožení tak mohou vést k přechodným nebo i trvalým psychickým změnám. Typickým příkladem je posttraumatická stresová porucha.

1.5.2 Posttraumatická stresová porucha

Posttraumatická stresová porucha (PTSD – posttraumatic stress disorder) se projevuje řadou příznaků, které jsou příčinou prožité traumatické události. Tyto projevy velmi negativně ovlivňují život postiženého člověka. Jak uvádí Vykopalová (2007), mezi nejčastější projevy PTSD patří:

- znovuprožívání traumatu v podobě stále se vracejících vzpomínek (tzv. flashbacků)
- emocionální stísněnost a izolování se od lidí pramenící z obav možného připomínkování traumatického prožitku
- vyhýbavé chování projevující se snahou vyhnout se situacím připomínající trauma
- zvýšená ostražitost pramenící z obavy z možného opakování podobné situace
- ztráta zájmů a pocity odcizení
- úlekové reakce, projevy podrážděnosti a agrese, problémy s usínáním, děsivé sny

Důsledkem PTSD bývá silné vnitřní napětí a vyčerpanost, které často vedou k nadužívání množství léků na uklidnění, nebo také alkoholu a drog.

Většina lidí je schopna se s prožitým neštěstím vypořádat sama. Některé postupy, včetně vhodné krizové komunikace, mohou tento proces urychlit. Pro zvýšenou možnost ohrožení ze vzniku PTSD je při mimořádných událostech zajišťována odborná pomoc v podobě „defusingu“ a „debriefingu“.

„Defusing“ (z angl. defuse – zbavit se výbušnosti) se považuje za nezbytnou součást pracovního postupu záchranářů. Jde zejména o spontánní rozhovor praktikovaný v malých skupinách do 12 hodin po prožité události. „Debriefing“ (z ang. debrief – podat hlášení) probíhá formou skupinového sezení s odstupem alespoň 42 hodin po prožité události a trvá déle než defusing. Jde o specifické vedení rozhovoru eliminující rizika vzniku posttrauma-

tické stresové poruchy. Účelem je vytipování ohrožených jedinců a navázání další spolupráce. Debriefing mohou zajišťovat specialisté, ale také vyškolení laici.

Debriefing se skládá ze čtyř částí (Vodáčková, 2002):

- úvod
- část vyprávění – skutečnosti i myšlenky
- část reakcí – reakce i příznaky
- část osvěty – učení a příprava

1.6 Zabezpečení ochrany obyvatelstva při vzniku MU

Je úkolem všech orgánů státní správy a územních samospráv, aby činili příslušná opatření k připravenosti, eliminaci, nebo alespoň zmírnění dopadů negativních jevů mimořádných událostí. Hlavní odpovědnost za ochranu obyvatelstva byla svěřena Ministerstvu vnitra.

Mimořádné události a krizové situace přicházejí často nečekaně a mohou ohrožovat zdraví a životy lidí, jejich majetek a životní prostředí. Proto musí mít společnost vytvořené odpovídající právní prostředí, účinný záchranný systém, odborně připravené řídicí pracovníky a záchranáře, musí mít k dispozici moderní a účinnou techniku a musí vyvíjet vhodnou aktivitu při přípravě obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při mimořádných událostech (Martínek a kol., 2003). Právě z tohoto důvodu vznikl integrovaný záchranný systém. Zvládání katastrof a mimořádných událostí je otázkou připravenosti na možné ohrožení za součinnosti integrovaného záchranného systému spočívající v přípravě havarijních plánů a ustanovení krizových týmů.

2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Podle zákona č. 239/2000 Sb. se použije při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma nebo více složkami integrovaného záchranného systému.

Záchranné práce jsou činnosti, které vedou k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí. Jedná se o poskytování první zdravotnické pomoci raněným, vyhledávání a vyprošťování osob ze závalů a trosek, vyvedení osob z ohroženého prostoru, lokalizace a likvidace požárů apod.

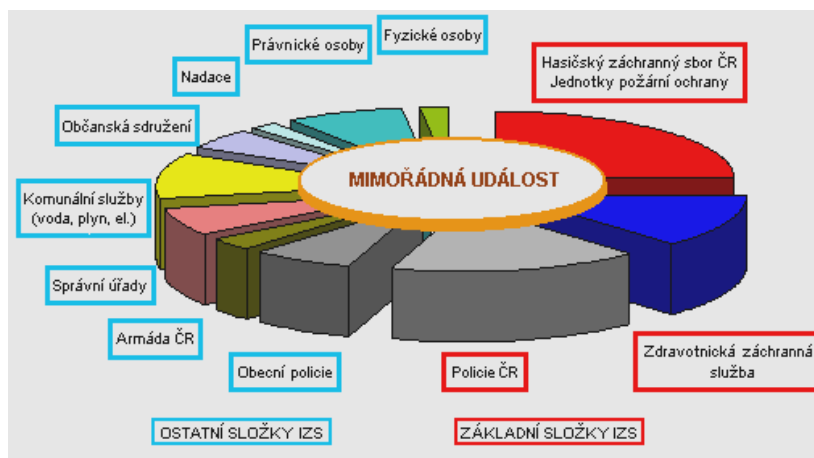
Likvidační práce jsou činnosti sloužící k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

2.1 Složky IZS

Záchranné a likvidační práce nemůže zvládnout jen jedna záchranná organizace. Složky IZS, kde dominantní úlohu sehrávají hasičské záchranné sbory krajů, potřebují mít síly a prostředky (zdroje lidských sil, pracovních nástrojů, technického vybavení apod.) a také kompetence (oprávnění provádět různé činnosti k realizaci záchranných a likvidačních prací daná zákony). Smyslem IZS je integrovat možnosti každého, kdo by při odstraňování následků mimořádných událostí měl být zapojen s ohledem na síly a prostředky nebo kompetence (Šenovský a kol., 2007). Podle působení při záchranných a likvidačních pracích rozlišujeme (Obr. 1):

- Základní složky IZS – Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR) a jednotky požární ochrany jednotlivých krajů, Policie ČR, Zdravotnická záchranná služba
- Ostatní složky IZS – vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (Armáda ČR), ozbrojené bezpečnostní sbory (kromě Policie ČR), ostatní záchranné sbory (kromě HZS ČR), orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní služby, pohotovostní služby, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů.

Obr. 1. Složky integrovaného záchranného systému

Zdroj: HZS Jihomoravského kraje (<http://www.firebrno.cz/zs-a-jednotky-pozarni-ochrany>)

Na místě zásahu jsou všechny nasazené složky IZS povinny řídit se příkazy velitele zásahu. Pokud jsou záchranné a likvidační práce koordinovány starostou obce s rozšířenou působností, hejtmánem kraje nebo Ministerstvem vnitra, řídí se složky IZS jejich pokyny. Při vyhlášení krizových stavů se všechny složky řídí pokyny toho, kdo krizový stav vyhlásil.

2.2 Dohoda o plánované pomoci na vyžádání

Pro případy, kdy základní složky IZS nebudou mít dostatek sil a prostředků potřebných k řešení konkrétní situace, se předpokládá využití ostatních složek. Pro začlenění ostatních složek IZS je třeba uzavření dohody o plánované pomoci na vyžádání. Je to předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci při provádění záchranných a likvidačních prací mezi obecním úřadem obce s rozšířenou působností, krajským úřadem, Ministerstvem vnitra nebo základní složkou IZS a dotčenou ostatní složkou IZS. Pokud složka uzavře dohodu s HZS kraje, je tato složka zahrnuta do poplachového plánu IZS kraje (registru možných sil a prostředků jak složek IZS, tak jiných subjektů, které je možné využít k záchranným a likvidačním pracím). Pokud uzavře dohodu generální ředitelství HZS ČR, je složka zahrnuta do ústředního poplachového plánu IZS. Složka IZS, která je zařazená v poplachovém plánu IZS kraje, je povinna při poskytnutí pomoci jinému kraji informovat o této skutečnosti své příslušné operační a informační středisko IZS.

Dohody o plánované pomoci na vyžádání jsou součástí dokumentace IZS a zahrnují se do územně příslušných poplachových plánů IZS, kterými jsou poplachový plán IZS kraje a ústřední poplachový plán IZS (Šenovský a kol., 2007).

Kromě dohody o plánované pomoci na vyžádání podle § 21 zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, mohou organizační složky IZS na základě Pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra č. 25 ze dne 6. 6. 2003, kterým se stanovuje postup při uzavírání dohod v rámci IZS, uzavírat:

- Dohody o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci podle § 15 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. – předem sjednaný způsob a rozsah osobní nebo věcné pomoci při provádění záchranných a likvidačních prací a při realizaci opatření ochrany obyvatelstva
- Dohody o součinnosti složek IZS – závazky smluvních stran např. v oblasti dokumentační připravenosti IZS, zpracování typových činností složek IZS při společném zásahu, včetně plnění závazků vyplývajících z těchto typových činností
- Dohody o spolupráci – závazky smluvních stran např. v oblasti havarijního a krizového plánování, výchovně vzdělávací činnosti, vědeckovýzkumné činnosti a jiné obdobné oblasti, které nesouvisí s poskytnutím pomoci při provádění záchranných a likvidačních prací a při realizaci opatření ochrany obyvatelstva

Odbor IZS a výkonu služby Ministerstva vnitra-generální ředitelství HZS ČR (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“) a odbory IZS a výkonu služby HZS krajů jsou povinny provádět pravidelnou aktualizaci dohod a vzájemně se informovat o stavu uzavřených dohod, a to vždy k 30. červnu a k 31. prosinci kalendářního roku.

Po zkušenostech z moravských povodní v roce 1996 i českých povodní v roce 2002 je v souvislosti s přípravou IZS k provádění záchranných a likvidačních prací při řešení MU zdůrazňována důležitost schůzek základních složek IZS a navazujících složek pro dobrou znalost jednotlivých pravomocí a pro nepředpojatou spolupráci. Aby mohlo dojít mj. k propojenosti činností a koordinovanému postupu všech složek IZS, k ověřování a zefektivňování komunikace mezi složkami IZS a také podle k vyjasnění si pohledů na práci vlastní a na práci druhých, provádí se součinnostní cvičení. Tato cvičení jsou organizována jako taktická nebo prověřovací (Šenovský a kol., 2007).

Taktická cvičení se provádí po předchozím projednání se zúčastněnými složkami s cílem dosáhnout odborné připravenosti členů koordinačních orgánů a velitelů složek IZS při řízení sil a prostředků více složek IZS.

Prověřovací cvičení má za cíl ověřit úroveň připravenosti složek a koordinačních orgánů IZS k provádění záchranných a likvidačních prací.

Taktické a prověřovací cvičení je oprávněn nařídit:

- Ministr vnitra,
- Generální ředitel hasičského záchranného sboru,
- Hejtman kraje,
- Ředitel hasičského záchranného sboru kraje.

Nedílnou součástí cvičení je jeho vyhodnocení a to jednak ihned po ukončení cvičení, jednak v písemné podobě detailní vyhodnocení se závěrem vyhodnocení cvičení zpracované za přítomnosti vedoucích složek IZS.

3 OBLASTNÍ CHARITA UHERSKÝ BROD

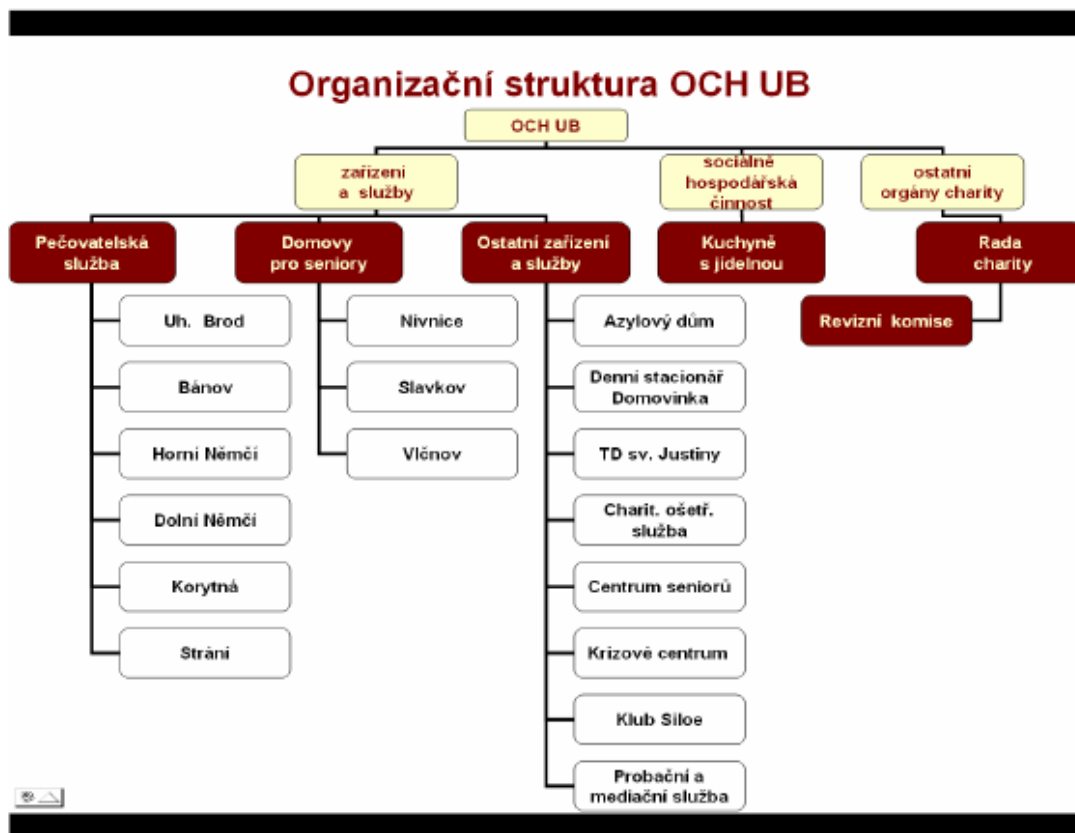
Oblastní charita Uherský Brod (dále jen „OCH UB“) je nestátní nezisková organizace se sídlem v Uherském Brodě na Mariánském náměstí č. p. 13. Byla zřízena 28. 9. 1992 Mons. Janem Graubnerem. Tato organizace má samostatnou právní subjektivitu, která je dále upravena stanovami Arcidiecézní charity Olomouc. Organizačně spadá OCH UB pod Arcidiecézní charitu Olomouc (dále jen „ACHO“), Charitu České republiky a Caritas Internationalis – mezinárodní společenství charity. Je součástí římskokatolické církve registrované v České republice podle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, od níž odvozuje svou právní subjektivitu. Jedná se o církevní právnickou osobu. Statutárním orgánem OCH UB je ředitel.

Předmětem činnosti dle výpisu z Rejstříku církevních právnických osob z Ministerstva kultury je: charitativní činnost, pořádání sbírek, účelových a humanitárních akcí, zřizování a provozování charitativních neziskových služeb, domovů, ústavů, zdravotnických a jiných zařízení.

3.1 Organizační struktura

Řídícím centrem OCH UB je ředitelství, které se nachází na Mariánském nám. 13 v Uherském Brodě. Tento útvar zajišťuje organizační, ekonomické, materiální, technické a metodologické záležitosti provozu celé organizace. Současně se podílí na propagaci charity, zajišťuje ve spolupráci s ostatními odděleními akce pro děti, mládež, seniory i své zaměstnance. Statutárním zástupci, kterým je ředitel, slouží jako poradní a kontrolní orgán Charitní rada a Revizní komise. Ty dozorují a kontrolují činnost řízení OCH UB, schvalují rozpočet, účetní uzávěrky, vyjadřují se k otvírání nových projektů, vydávají svá stanoviska a doporučení. Uvedené orgány stojí v čele OCH UB. Přímo podřízený řediteli je zástupce ředitele, který zodpovídá za ekonomický úsek. Přímo podřízení ředitelství jsou také jednotliví vedoucí charitních zařízení a služeb.

Obr. 2. Organizační struktura Oblastní charity Uherský Brod

Zdroj: <http://uhbrod.caritas.cz/O-nas-H14/Organizacni-struktura-C722/>

Působnost charity je na celém území Uherskobrodského regionu. K dnešnímu dni nabízí OCH UB celkem 15 projektů na profesionální a 2 na dobrovolné úrovni. Prostřednictvím svých zařízení a služeb poskytuje pomoc, podporu a poradenství v oblasti sociální a zdravotní péče. K 31. 12. 2010 pracovalo v OCH UB celkem 142 zaměstnanců.

4 DRUHY POMOCI

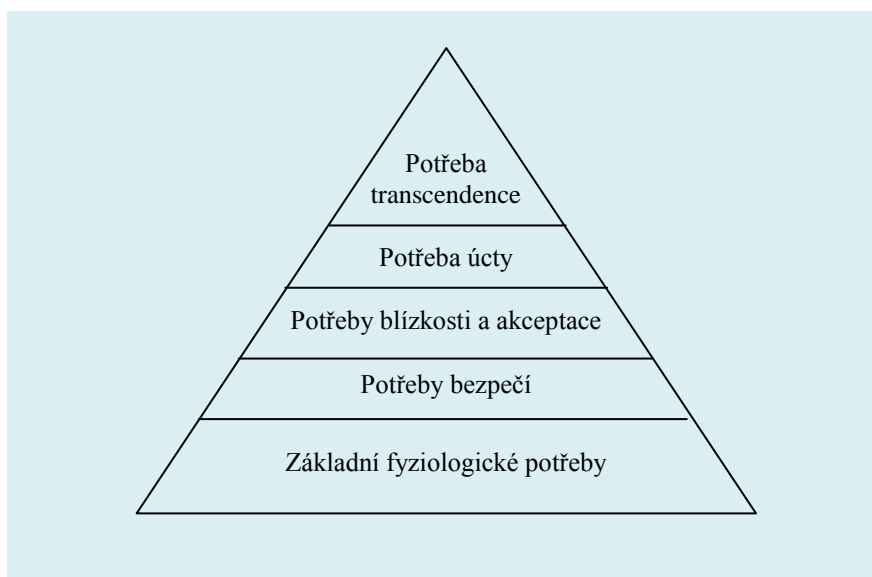
Nikdo, kdo se podílí na záchranných pracích v situacích hromadného neštěstí, není sám (Vodáčková, 2002, s. 375).

4.1 Humanitární pomoc

Humanitární pomoc je vymezena vyhláškou 463/2000 Sb. jako činnost k uspokojování základních životních potřeb obyvatelstva a k obnově území postižených mimořádnou událostí formou věcných nebo finančních prostředků, služeb nebo speciálních prací. Hlavní podíl na uskutečnění materiální pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí má stát, ale charitativní, církevní a humanitární organizace přispívají svou rychlostí a efektivitou prováděné humanitární pomoci a také možností dlouhodobého působení na postiženém území. Humanitární pomoc reaguje na momentální krizi a je poskytována jen po dobu, dokud postižená země či oblast není schopna z větší části fungovat samostatně. Jsou při ní řešeny především otázky přežití, zdraví, přístřeší, přísunu potravin, zajištění základní hygieny, krizové psychologické pomoci, péče o děti a provizorní obnovy školství. Programy humanitární pomoci a obnovy často za účelem rychlé pomoci používají co nejjednodušších, často dočasných a provizorních řešení.

4.2 Psychosociální pomoc

Jak uvádí Vymětal (2007) vychází psychosociální pomoc ze základního faktu, že reakce lidí v průběhu a po skončení mimořádné události jsou normálními reakcemi člověka v ne-normální situaci. Psychosociální pomoc je taková pomoc, která sytí materiální i duševní potřeby lidí zasažených mimořádnou událostí (základní tělesné potřeby, potřeba bezpečí, jistoty, informací, spojení s rodinou, psychologická podpora, podpora a doprovázení při jednání s úřady a institucemi, rozloučení se zemřelým, truchlení, pietní akty, výroční připomenutí ap.) (Vymětal, 2007). Vychází z Maslowova hierarchického uspořádání potřeb (Obr. 3).

Obr. 3. Hierarchické uspořádání potřeb (Vymětal, 2009, s. 71)

Mezi lidi zasažené mimořádnou událostí můžeme zařadit:

- přímé oběti a pozůstalé
- osoby přihlížející
- rodinné příslušníky a kolegy zasažených osob
- profesionály, kteří se podíleli na záchranných a likvidačních pracích
- dobrovolné pracovníky

Psychosociální pomoc má v ČR i v zahraničí poměrně krátkou historii. Výrazně se projevuje posledních 20 let. U nás začal vznikat systém psychosociální pomoci po moravských povodních v roce 1997. Dalším impulsem pro vytvoření systému byly povodně v Čechách a roce 2002 a tragická autobusová nehoda u Nažidel v roce 2003.

V roce 2006 vznikla v resortu Ministerstva vnitra ČR pracovní skupina, která po vzoru standardů kvality sociálních služeb, které jsou součástí zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách, začala pracovat na utváření standardů psychosociální krizové pomoci. Jedním z důvodů vzniku těchto standardů je zajištění kvality návazných služeb poskytovaných především neziskovými organizacemi v situacích neštěstí. *Psychosociální krizová pomoc a spolupráce je souborem reakcí, činností (a služeb), které navozují v době trvání mimořádné*

události anebo krizové situace a v době zvládání jejich důsledků v zasažených lidech, rodinách, obcích a organizacích přesvědčení „nejsme na to (a v tom) sami“, „i my můžeme pomoci druhým“, „společně to zvládneme“ a „na příště se připravíme“; vychází z předpokládaných a vyjádřených potřeb a hodnot zasažených lidí, rodin, obcí a organizací v oblastech sociální, psychické, duchovní a tělesné a aktivně povzbuzuje osobité strategie zvládání zátěže a zacházení s vlastními silami a zdroji se zdůrazněním primárních (= neformálních) zdrojů sociální opory; jako obor je založena především na sociální práci (MV-GŘ HZS ČR, 2010, s. 6). Největším přínosem charitativních, církevních a humanitárních organizací, které poskytují psychosociální pomoc, je to, že jejich pracovníci chodí za zasaženými lidmi přímo do terénu a jsou s nimi.

4.2.1 Fáze psychosociální pomoci

1. Fáze přípravy obyvatel a záchranných jednotek – lze uplatnit u událostí s postupným začátkem, např. povodeň, epidemie
2. Fáze urgentní – probíhá během záchranných a evakuačních prací, zejména u událostí s náhlým začátkem, např. dopravní nehoda, zemětřesení. Tato fáze může trvat hodiny, dny, týdny.
3. Fáze likvidačních prací a nápravy – trvá dny, týdny, měsíce
4. Fáze dlouhodobá – tato fáze, ve které se zasažení vyrovnávají s traumatizující zkušeností, trvá měsíce i roky.

4.2.2 Cíle psychosociální pomoci

Hlavním cílem psychosociální pomoci je začlenění člověka do společnosti a posílení jeho soběstačnosti v nejvyšší možné míře. Jde zejména o zvládání sebe a života, zpracování zážitku a minulosti, začlenění se a otevření se budoucnosti. O naplňování těchto dílčích cílů usilují především pracovníci tzv. pomáhajících profesí – sociální pracovníci, duchovní, psychologové, psychiatři, právníci, zdravotníci, dobrovolníci. Poskytování psychosociální krizové pomoci má etické i ekonomické důvody, ve kterých jde jednak o prevenci nemocí a jiných potíží (deprese, posttraumatická stresová porucha, alkoholismus aj.), jednak o podporu záchranných a likvidačních prací (Vymětal, 2009).

Dobrá psychosociální pomoc by měla vypadat jako myšlenkové a komunikační pojítko ostatních typů pomoci – humanitární a materiální, psychologické, sociální a duchovní.

4.3 První psychologická pomoc

Psychologická první pomoc je určena těm lidem, kteří jsou událostí akutně zasaženi, a spočívá v krizové intervenci s jednotlivci přímo na místě MU. Zahrnuje okamžitou reakci na základní psychosociální potřeby člověka při mimořádné události, kterými jsou zejména zajištění bezpečí, tepla, tekutin, tišení, strukturovaných informací a kontaktu s blízkými (Vymětal, 2007). Jejím hlavním cílem je psychická stabilizace zasaženého člověka.

4.4 Sociální pomoc

V případě mimořádných událostí patří k základní obnově společenství mimo jiné (MV-GŘ HZS ČR, 2010):

- nabízení a vyhledávání pomoci, kterou poskytuje státní správa a samospráva a další organizace, případně nabízení doprovodu při jejím dosahování;
- vyhledávání, nabízení (a případně zprostředkovávání) individualizované podpory práv a zájmů v případě, že státní správa a samospráva na ni neumí či nemůže dosáhnout;
- informování o obvyklých občanských povinnostech (např. obstarat si nový občanský průkaz, pojištění, atd.) a podporování při jejich naplňování;
- vyhledávání potřebných a odkázání do navazujících odborných služeb
- podpora zasažených při kontaktu s blízkými
- poskytování osvěty o účincích traumatizující události a pořádání veřejných shromáždění

Sociální služby poskytují podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, pomoc a podporu v nepříznivé sociální situaci, jako jsou ztráta nebo oslabení schopnosti řešit situaci, která by vedla k sociálnímu vyčlenění. Rozsah a forma pomoci a podpory poskytnuté prostřednictvím sociálních služeb musí posilovat sociální začlenění a zamezovat setrvání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace. Sociální služby jsou ambulantní, pobytové a terénní a zahrnují sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence -

krizová pomoc, krizové poradenství, telefonická linka krizové pomoci (MPSV, 2006). Registr poskytovatelů sociálních služeb je veden na Krajském úřadě. O poskytnutí sociální služby může osoba požádat buď přímo, nebo prostřednictvím obce. Zabezpečení sociální služby je financováno ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtu kraje. Dotaci lze poskytnout také v případě mimořádných událostí jako je živelná pohroma, požár, ekologická havárie apod.

Terénní sociální služby jsou poskytovány převážně v přirozeném prostředí uživatelů a snaží se v maximální možné míře využít jejich přirozených sociálních zdrojů (Nedělníková, 2010). Je důležité zmapovat služby, které jsou v daném regionu k dispozici, a vytvořit tak přehled institucí, organizací a jimi poskytovaných služeb. Tyto sociální sítě umožňují uživatelům získat přístup k dosud nevyužívaným zdrojům, kterými mohou být mimo instituce a organizace poskytující sociální služby i jednotlivci. Jednou z funkcí sociální sítě je sociální opora tvořena mezilidskými vztahy a vazbami.

4.5 Duchovní pomoc

Po povodních v roce 2002, kdy mezi pomáhajícími byla celá řada duchovních, oceňovali zasažení touto mimořádnou událostí přítomnost duchovních. Jejich přítomnost aktivně vyhledávali nejen lidé věřící, ale také nevěřící. Citlivý a empatický přístup duchovních, naslouchání, mlčení, ale i vhodné slovo, které přinese uklidnění, je důležitým faktorem pro zvládnutí mimořádné události. Nepostradatelná je pomoc duchovních při mimořádné události, při které došlo k těžkým zraněním nebo dokonce k úmrtí. Jedná se zejména o doprovázení truchlících, o osobní účast a přípravu na rozloučení. Z dlouhodobého hlediska mohou být duchovní součástí procesu uzdravování. V době, kdy místo MU opustily záchranné týmy a humanitární organizace, mohou oběti MU směřovat k novému smyslu života, naději, odpuštění či smíření.

Zpracování traumatizující události se dotýká jak obětí a jejich příbuzných, přátel a spolupracovníků, ale i personálu zajišťujícímu záchranné práce.

Křesťanské, charitativní a humanitární organizace jsou schopny rychle zajistit a zorganizovat tuto pomoc díky úzké návaznosti a spolupráci s duchovními i mimo působnost mimořádných událostí.

4.6 Psychologická pomoc

Mimořádné události mohou mít traumatizující vliv na lidskou psychiku a negativně tak ovlivňovat zdravotní stav člověka a snižovat kvalitu budoucího života. Psychologickou pomoc potřebují nejen obyvatelé postižení MU, ale i záchranáři a humanitární pracovníci. Cílem psychologické pomoci je jednak usnadnění průběhu záchranných a likvidačních prací, jednak ošetření duševních zranění a prevence rozvoje posttraumatických obtíží. Psychologickou pomoc spolurealizují Psychologická služba HZS ČR, církve, nevládní organizace a občanská sdružení. Jsou vytvářeny psychosociální intervenční týmy (PIT, NPIT) v rámci krajů. Jejich cílem je psychologická pomoc obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí, poskytovat psychologickou pomoc obětem mimořádných událostí, jejich příbuzným a blízkým. Základní složkou jsou profesionální psychologové HZS ČR a s nimi spolupracující síť dobrovolných pracovníků.

Úkolem psychologické služby při záchranných a likvidačních pracích IZS je (Vymětal, 2007):

- podpora velení zásahu i zasahujícím, odborné informace předem i v průběhu zásahu,
- příprava, tvorba, aktualizace a distribuce materiálů, instrukcí a letáků,
- asistence při evakuaci a transportu,
- péče o přeživší, jejich rodinné příslušníky a pozůstalé,
- práce se zraněnými a jejich příbuznými v nemocnicích,
- spolupráce se sdělovacími prostředky,
- zprostředkování následné psychosociální péče, popřípadě další odborné péče,
- posttraumatická péče zasahujícím po skončení zásahu,
- analýzy pro krizový management (průběžně).

4.7 Shrnutí

Každá mimořádná událost, která zasáhne obyvatele, je doprovázená určitou pomocí. Zasaženému člověku pomáhají v prvních minutách především blízcí příbuzní a lidé z okolí. Potom nastupuje pomoc organizovaná státem (hasiči, záchranáři, policisté). Navazuje pomoc zajišťovaná nestátními organizacemi, dobrovolníci, dárce, další místní i cizí obyvatelé.

Průběh události je možné rozdělit časově do tří celků: před událostí, při ní a po ní. Kromě profesionálů by se měli na mimořádnou událost připravovat také řadoví občané. Příprava (na kterou odkazuje zákon č. 239/2000, o integrovaném záchranném systému, a zákon č. 240/2000, krizový zákon) by se měla zaměřit na vypracování co nejlepších postupů vlastních prací jednotlivých složek při katastrofě, o posilování vzájemné komunikace, určení pravomocí a kompetencí a zlepšování spolupráce. Příprava by měla vycházet ze zkušeností a vyhodnocení mimořádných událostí v minulosti, z analýzy postupů při těchto událostech, ze součinnostních cvičení a v neposlední řadě v osvětě obyvatelstva. Osvěta by měla směřovat na obyvatelstvo tak, aby vědělo, jak v určitých situacích jednat, jak se chovat a kdo jim v případě nouze může pomoc nabídnout.

Jak uvádí Vodáčková (2002) příprava na mimořádnou událost umožňuje, aby později oživené potřeby byly naplňovány postupně a s rozmyslem, aby nenastal chaos.

Období po mimořádné události je možné podle Vodáčkové (2002) rozdělit na dva celky: první měsíc po události a následující měsíce a roky. V prvních týdnech je do oblasti soustředěno mnoho záchranných sil, potom záchranáři oblast opustí a dlouhodobou pomoc přebírají postupně místní organizace a místní lidé.

Každá oblast, ve které se pomáhá, je jinak vybavena krizovými službami a návrhy na krizovou pomoc. Za optimální se dle zákona 239/2000, o integrovaném záchranném systému, považuje krizová pomoc, která má nepřetržitou telefonickou linku, lůžkovou službu a krizový výjezdní tým, doplněno patřičnými možnostmi ambulantními.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

V kapitolách teoretické části jsme se pokusili objasnit pojmy z oblasti mimořádných událostí a krizových situací a také jsme se seznámili s orgány odpovědnými za likvidaci těchto mimořádných událostí. V poslední kapitole teoretické části jsme představili Oblastní charitu Uherský Brod.

5.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

5.1.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu bylo nalézt odpověď na hlavní výzkumnou otázku: *Jak se pracovníci Oblastní charity Uherský Brod připravují na poskytování pomoci při mimořádných událostech?* Dílčím cílem bylo zjistit, zda je ze strany HZS Zlínského kraje o tuto pomoc skutečně zájem.

Symbolickým cílem výzkumu bylo poukázat na potřebu a důležitost vzájemné pomoci, nebo také možnosti jedné z neziskových organizací ve Zlínském kraji pro poskytování pomoci nejen lidem postiženým mimořádnou událostí, ale také stále více přetěžovaným složkám IZS.

Aplikačním cílem výzkumu by se mohly stát pro jiné neziskové organizace výsledky této práce a z ní vzešlá doporučení.

5.1.2 Výzkumné otázky

Výzkumné otázky tvoří jádro každého výzkumu. Při jejich formulování jsme dbali na to, aby se vztahovaly ke stanoveným cílům výzkumu.

Výzkumné otázky jsou formulovány takto:

- Jak se pracovníci Oblastní charity Uherský Brod připravují na poskytování plánované pomoci na vyžádání?
- Jakými způsoby získávají pracovníci OCH UB znalosti o dané problematice?
- Jsou nějak ověřovány jejich znalosti a dovednosti potřebné k poskytování plánované pomoci na vyžádání?

5.2 Strategie výzkumu

K výzkumné práci jsme zvolili kvalitativní strategii, protože ji považujeme pro tento druh výzkumu za nejvhodnější. Výzkum se týká menšího počtu respondentů a pomocí této strategie budeme moci reflektovat názory jednotlivých pracovníků na poskytování pomoci při mimořádných událostech, pochopit jejich myšlení a podívat se na toto téma také z jejich perspektivy. Pomocí výzkumných otázek se pokoušíme zjistit, jak se na případné poskytování plánované pomoci na vyžádání pracovníci připravují.

Výhodou kvalitativního výzkumu podle Dismana (2002) je umožnění komplexnějšího porozumění studovanému problému, kvalitativní výzkum dopředu neomezuje počet sledovaných proměnných a vztahů mezi nimi. Nevýhodou je, že tento typ výzkumu pracuje pouze s malým počtem respondentů, proto nemohou být jeho výsledky generalizovány.

Dle Miovského (2006) je kvalitativní přístup přístupem využívajícím principů jedinečnosti a neopakovatelnosti. Jde do hloubky zkoumaných jevů – fenoménů, které se zároveň snaží začlenit do širšího kontextu. Kvalitativní výzkum se vyznačuje nízkou strukturací plánu výzkumu, umožňuje změny v průběhu výzkumu. Výzkum se neomezuje pouze na zvolené proměnné, pole zůstává obvykle velmi otevřené a výzkumník až v průběhu výzkumu zjišťuje, jaký význam proměnné mají a jak se ovlivňují. Účastníkem výzkumu je i sám výzkumník, osobní vztah s účastníky výzkumu je základním předpokladem úspěchu a právě autentičnost vztahu patří mezi základní kritéria validity. Ve výzkumu je třeba počítat s faktem, že žádný výzkumník není bez předsudků a nezátížený svými zkušenostmi a osobní historií. Povaha získaných dat je velmi bohatá a hluboká. Je velmi podstatné, kdo výzkum provádí, jak se chová a jak komunikuje. Záleží též na čase i místě prováděného výzkumu. Právo vědět a objevovat není povýšeno nad jiná práva a proto mají vědec i věda svá omezení tam, kde mohou poškodit účastníky výzkumu proti jejich vůli (Miovský, 2006, s. 25-27).

5.3 Techniky sběru dat

Z technik sběru dat jsme se rozhodli použít triangulaci metod. Uplatnili jsme:

- Polostandardizovaný rozhovor
- Zúčastněné pozorování

- Studium dokumentů (osvědčení o školení, příručky, metodiky a doporučené postupy pomáhajících institucí, informační brožury a výroční zprávy organizace)

5.3.1 Polostrukturovaný rozhovor

Forma polostrukturovaného rozhovoru spočívá ve vytvoření scénáře se stejně formulovanými otázkami v pevném pořadí. Tazatel může otázky upřesňovat a doptávat se tak, aby mezi ním a dotazovaným došlo k vzájemnému porozumění. Tento typ rozhovoru nám pomohl držet se předem zvoleného tématu rozhovoru a současně nám dovolil otvírat prostor pro myšlenky nad tématy, důležitými pro respondenta.

Vzhledem k povaze hlavních a dílčích výzkumných otázek byly sestaveny tři typy rozhovoru.

První typ rozhovoru byl určen pro koordinátorku krizového výjezdního týmu Oblastní charity Břeclav, kde je poskytování plánované pomoci na vyžádání poskytována od roku 2004. Pro tento rozhovor jsme se rozhodli z toho důvodu, abychom mohli posoudit, jestli se příprava pracovníků OCH UB podobá přípravě jiných již fungujících krizových výjezdních týmů. Rozhovor (příloha P I) je uveden v plném znění z důvodu obsahu velmi praktických informací.

Druhý typ rozhovoru byl určen pro pracovníky Oblastní charity Uherský Brod, kteří se dobrovolně připravují na zapojení OCH UB k poskytování plánované pomoci na vyžádání. Tyto rozhovory jsou vlastně těmi nejdůležitějšími pro zodpovězení stanovených výzkumných otázek.

Třetí (doplňkový) typ rozhovoru byl určen jednomu ze zástupců HZS Zlínského kraje. Pro uskutečnění tohoto rozhovoru jsme se rozhodli spíše ze zájmu, zda je ze strany HZS o tuto pomoc poskytovanou prostřednictvím neziskového sektoru zájem a pokud ano, o jaký druh pomoci konkrétně. Rozhovor uvádíme v příloze P II.

Rozhovory jsme nahrávali na diktafon. Všichni respondenti byli ujištěni, že veškeré pořízené záznamy budou použity výhradně za účelem výzkumné práce a před vlastním publikováním informací budou znovu požádáni o souhlas s autorizací přepsaných rozhovorů. Poté byla provedena transkripce rozhovorů do písemné podoby. Při transkripci jsme vyjmuli počáteční fázi rozhovoru, jako je např. přivítání, a také závěrečnou část s poděkováním za rozhovor a rozloučením.

5.3.2 Zúčastněné pozorování

Zúčastněné pozorování jsme použili jako pomocnou a doplňující techniku. Pozorováním jsme získali vhled do zkoumané oblasti a také informace o prostředí a materiálním vybavení OCH UB pro účely poskytování plánované pomoci na vyžádání, a celkově o atmosféře vznikajícího krizového týmu a jeho kooperaci při hledání nejvhodnějších formulací pro vytvoření pracovních postupů, informačních letáků apod.

5.3.3 Studium dokumentů

Pro účely analýzy dokumentů byly použity informační materiály OCH UB, mezi které patřily výroční zprávy, webové stránky, příručky a metodiky připravené zřizovatelem OCH UB za účelem poskytování pomoci při povodních, dále osvědčení o absolvovaných školeních pracovníků OCH UB a také materiály zaměřené na zkoumanou problematiku poskytnuté HZS Zlínského kraje.

5.4 Výzkumný vzorek

Ke třem typům výzkumných otázek byl uzpůsoben výběr výzkumného vzorku. Výzkumný vzorek se tedy skládal ze tří typů vzorku. Vzhledem k tomu, že ve Zlínském kraji dosud žádná Charita neposkytuje plánovanou pomoc na vyžádání HZS, zvolili jsme pro první výzkumný vzorek koordinátorku krizového výjezdního týmu nejbližší Charity, Oblastní charity Břeclav, která s poskytováním plánované pomoci na vyžádání má již bohaté zkušenosti. Rozhovor s touto pracovnící nám pomohl dané problematice více porozumět a poté se při přípravě otázek pro hlavní aktéry výzkumu zaměřit na podstatná témata.

Objektem výzkumného zájmu byli především pracovníci Oblastní charity Uherský Brod, kteří se připravují na poskytování pomoci při mimořádných událostech. Zde byl využit totální výběr vzorku. Metoda totálního výběru (Miovský, 2006, s. 131) se využívá v případě, že se výběrový soubor rovná souboru základnímu. Může se mj. jednat o případ, kdy je počet prvků základního souboru extrémně malý.

Protože pro Oblastní charitu Uherský Brod jako poskytovatele sociálních služeb je prioritou zajištění dostačující kapacity zaměstnanců pro bezproblémový chod svých služeb, ze kterých výběrem dobrovolníků vznikal a stále svým způsobem vzniká právě tento „krizový výjezdní tým“, je počet osob aktivně participujících na utváření týmu omezen díky

jejich hlavní pracovní náplni, tedy poskytování sociálních, zdravotních a jiných služeb, a s tím spojenými časovými možnostmi pracovníků. Znamená to tedy, že do výzkumu byli zařazeni všichni čtyři pracovníci tohoto vznikajícího týmu, jejichž primární pracovní zařazení je na různých zařízeních a službách OCH UB. Dva z respondentů pracují v nepřetržitém provozu. Všichni členové týmu předávají své poznatky, zkušenosti a vědomosti ostatním spolupracovníkům při poradách na svých zařízeních a službách, zejména s ohledem na potenciální zastupitelnost v případě možných pohotovostí a také s přihlédnutím k zájmu o zainteresování dalších pracovníků v této problematice.

Jako třetí výzkumný vzorek byl vybrán jeden ze zástupců HZS Zlínského kraje, a to vedoucím oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

5.5 Realizace výzkumu a sběr dat

Rozhovory se uskutečnily ve třech fázích podle typu rozhovorů. V listopadu roku 2010 se uskutečnil první typ rozhovorů s koordinátorkou krizového výjezdního týmu Oblastní charity Břeclav. Jako první jsme zvolili uskutečnění tohoto rozhovoru z důvodu možnosti získání většího náhledu na problematiku a také proto, abychom mohli lépe a cíleněji připravit otázky pro rozhovor s pracovníky Oblastní charity Uherský Brod. Rozhovor se uskutečnil v rámci dvou setkání na pracovišti koordinátorky krizového výjezdního týmu v Oblastní charitě Břeclav. Respondentka byla seznámena s cíli výzkumného šetření a významem našeho rozhovoru pro další vývoj výzkumu. Některé doplňující otázky respondentka zodpověděla dodatečně elektronickou poštou.

Rozhovor s vedoucím oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení HZS Zlínského kraje se uskutečnil v prosinci 2010 na ředitelství HZS Zlínského kraje.

Rozhovory s pracovníky Oblastní charity Uherský Brod byly zrealizovány během měsíců ledna a února roku 2011.

5.6 Metody zpracování kvalitativních dat

Zpracování kvalitativních dat je potřeba věnovat zvýšenou pozornost, neboť tato fáze výzkumu se skládá z několika důležitých kroků, na kterých závisí výsledek analýzy dat. Této fázi říkáme „data management“ (Miovský, 2006, s. 195).

V této části výzkumu technicky zpracováváme data a připravujeme je pro analýzu. V rámci kvalitativního přístupu obvykle data zpracujeme, vytvoříme databázový soubor, se kterým pak pracujeme při analýze. Jen výjimečně se k tomuto konání pak vracíme. Na začátku data managementu stojí proces fixování kvalitativních dat, která musí být nějak technicky zaznamenána. Existují různé způsoby fixace dat. V našem případě jsme technicky zaznamenaná data na diktafonu fixovali přepisem na papír. Nyní můžeme data různě upravovat (redukovat, třídít, popisovat, systematizovat atd.), abychom mohli provádět analýzu a interpretaci. Při systematizaci kvalitativních dat, která je zvláštní fází zpracování dat, provádíme úpravy usnadňující a urychlující analýzu. Lze ji chápat jako poslední fázi data managementu, tedy fázi dokončení procesu úprav dat do podoby vhodné k zahájení kvalitativní analýzy (Miovský, 2006, s. 195-209).

V naší práci jsme na každou z položených otázek vytvořili souhrn odpovědí respondentů.

Otázka 1.: Jakým způsobem se připravujete na poskytování pomoci při mimořádných událostech?

1. respondent: „Školím se v rámci Arcidiecézní charity Olomouc, no a taky tady v naší Oblastní charitě podle toho, jak se někomu podaří někde něco důležitého „nasát“ jinde. A taky z dostupných materiálů, které máme z ACHO. Oni mají manuály zpracované už dlouho, a když byly povodně loni i před tím na Olomoucku, tak si povolávali pomoc i ze vzdálenějších charit, abychom se prostřídali a načerpali síly. Také vyhledávám další školení a jejich zajištění konzultuji pravidelně s ředitelem.“

2. respondent: „Jezdím se školit jako dobrovolník pod Diecézní charitou Brno, která má na školení k pomoci při MU teďko nějaký projekt. Oni tam pro nás mají i nějaká cvičení, kde je nasimulovaná nějaká mimořádk a my pak vidíme celý průběh pomoci. Každý tam má nějakou přesně danou roli a všichni pak z těch cvičení dostáváme výstup, jak to proběhlo, co je třeba zlepšovat, na co se dál zaměřit.“

3. respondent: „Zatím jsem nebyl nikde na školení, spíš samostudiem ze zdrojů od kolegů. Já si toto téma teprve osahávám.“

4. respondent: „Na ACHO, školí nás tam profesionální hasiči, psychologové, záchranáři a lidé, kteří už s pomocí při mimořádných událostech mají bohaté zkušenosti. Občas mě zaujme nějaká knížka s podobnou tematikou, tak si ji pročítám, značím pasáže, které by mohly

být pro nás užitečné, a pak nad nimi při poradách diskutujeme všichni. Moc mě všechno okolo zajímá. Navíc jako „charitáči“ máme pomoc potřebným tak nějak v krvi.“

Vlastní komentář:

Přípravu na poskytování pomoci při mimořádné události všichni respondenti vnímají zejména z hlediska získávání informací formou školení nebo samostudia. V naprosté většině se respondenti seznamují s tématem mimořádných událostí během jedno až třídných školicích akcí. Školení je zajišťováno buď Arcidiecézní charitou Olomouc, nebo jinou Diecézní charitou (Brno). Organizování vlastních školicích akcí podle vlastních požadavků a potřeb probíhá v mnohem menší míře. Získané znalosti a vědomosti o problematice si pracovníci předávají také v rámci porad.

Otázka 2.: **Kolik času měsíčně věnujete prohlubování znalostí problematiky mimořádných událostí?**

1. respondent: „Co se týká pracovní doby, tak jen, když je školení z ACHO. Jinak tomu věnuju docela dost svého volného času, protože mě to zajímá a je dost věcí, nad kterými bádám, jak bych reagovala já, jak bych asi reagovat měla a jak zase ne.“

2. respondent: „Asi tak 14 dní do měsíce, po večerech, když nepočítám školení v Břeclavi. To občas bývá i v pracovní době, tak si musím prohazovat služby. Máme tam dost testů a připravit se na ně musím, když bych to chtěla dělat a být skutečně nápomocná v reálu.“

3. respondent: „No, několikrát za týden. Jak čas dovolí. Spíš doma.“

4. respondent: „Doma téměř denně, protože literatury mám dost a dost a fakt jsem se v tom našla. Na ACHO nebo i tady míváme školení v rámci části pracovní doby.“

Vlastní komentář:

Všichni respondenti se problematice mimořádných událostí věnují dobrovolně převážně ve svém volném čase. V pracovní době prohlubují své znalosti o tématu pouze školeními zajišťovanými z ACHO. Vlastní školicí akce jsou realizovány z větší části mimo pracovní dobu.

Otázka 3.: Jakými způsoby jsou ověřovány znalosti a dovednosti potřebné pro problematiku řešení mimořádných událostí?

1. respondent: „Párkrát jsem si svoje dovednosti ověřila při povodních v minulých letech. Na ACHO míváme i modelovky a tam nám psycholog říká, co děláme špatně, nebo jak je lepší reagovat. U nás o tom spíš debatujeme, bouříme mozky a hlavně přemýšlíme, jak postavit tým. Někjaké krizové situace byly už i v našem „nízkopraháči“ a byly docela krušné. Jinak čas od času chce ředitel vědět, jak na tom jsme, jestli se může na nás spolehnout, pokud k dohodě dojde.“

2. respondent: „Na školeních a cvičeních v Břeclavi testama, tady svoje názory a možné postupy spíš jen konzultujeme v rámci porad týmu. Bývá u toho i ředitel, aby věděl, jak na tom jsme, jakou roli bude kdo v týmu hrát.“

3. respondent: „Mluvíme o svých názorech, možnostech a svých rolích při poradách týmu, ale začnu jezdit na školení, protože bych byl rád co platný.“

4. respondent: „Mimořádné události v menším rozsahu řešíme čas od času v naší pečovatelské službě. Nejde to srovnávat, ale i tak se dá ověřit, jestli na to člověk má. Na ACHO bývají sem tam testy, ale spíš si všechno ověříme při modelovkách. Tady v týmu svoje znalosti spíš předáváme a ověřujeme debatováním v kruhu.“

Vlastní komentář:

Jako nejčastější formu ověřování znalostí a dovedností uvádějí respondenti modelové situace a testy. Společně v rámci týmu si své znalosti předávají při poradách týmu, kterých se zúčastňuje také statutární zástupce organizace. S ním také diskutují nad různými sestavami výjezdního týmu a zajištění zastupitelnosti jeho členů ve službách sociální péče po dobu jejich případné nepřítomnosti. Dva z respondentů uvádějí jako formu ověřování dovedností řešení „malých mimořádných událostí“ na svých zařízeních. Příklady těchto „malých mimořádných událostí“ však ani na požádání neuvodli.

Otázka 4.: Jakou další aktivitu vyvíjíte při přípravě na poskytování pomoci při mimořádných událostech?

1. respondent: „Připravujeme informační letáky, chystáme formuláře, zajišťujeme nejnütnější vybavení pro tým, zajišťujeme menší humanitární sklad a krizová lůžka. Také kontak-

tujeme obce s rozšířenou působností v blízkosti, zjišťujeme jejich požadavky a informujeme o našich možnostech. Současně spolupracujeme s některými Charitami v kraji na zajištění funkčního systému krizové pomoci.“

2. respondent: „Já se snažím kontaktovat odborníky z řad psychologů, lékařů pro další oblasti vzdělávání vztahujícímu se k mimořádným událostem. Zvažujeme i vytvoření databáze dobrovolníků – nezaměstnanců Charity.“

3. respondent: „V naší charitní kuchyni vaříme každý den v roce, i ve svátky a neděle. Musíme jen správně zhodnotit naše možnosti, kolik porcí jídla navíc k tomu, co denně vaříme, jsme schopni připravit, a jak dlouho v kuse to dokážeme zvládat. Sestavujeme služby, jídelníčky, řešíme možnosti a připravujeme, co a jak udělat, pokud by nás víc onemocnělo.“

4. respondent: „Hledáme možnou návaznost na naše možnosti a to nejenom u Charit. Mám na mysli jiné neziskovky, odborníky, služby. Sháníme přes fundreiseru finanční prostředky na dovybavení menšího humanitárního skladu, skládáme mozaiku dalších školení a výcviků. Postupně seznamujeme i ostatní pracovníky se základními informacemi, které se týkají mimořádných událostí, a s ostatními vedoucími a ředitelem probíráme další zapojení dalšího personálu z našich služeb. Vážně řešíme postavení osob v týmu a naše role, což ještě nemáme pevně stanovené.“

Vlastní komentář:

Pro připravenost na poskytování pomoci při mimořádných událostech shledávají respondenti jako důležité zajištění materiálního vybavení jak pro členy týmu, tak i pro potřeby osob zasažených mimořádnou událostí prostřednictvím humanitárního skladu. Důraz kladou také na informování veřejnosti o vlastních možnostech v poskytování pomoci při mimořádných událostech formou připravených různých informačních letáků vztahujících se k problematice mimořádných událostí. Tyto materiály si respondenti vytváří vlastní po vzoru letáků distribuovaných ACHO při povodních na Jesenicku. Aktivita je vyvíjena i v oblasti návazných služeb mimo působnost Oblastní charity Uherský Brod a to jak v okolních Charitách, tak i jiných NNO. Odpověď na doplňující otázku ohledně charakteru dohody o možné spolupráci s jinými NNO, poskytla informaci o (pouze) ústní povaze této dohody.

Jako velmi intenzivní se jeví činnost k zajištění služeb v charitní kuchyni pro přípravu a výdej stravy v případě vzniklých mimořádných událostí a poskytování tohoto druhu pomoci (služby) na vyžádání.

Otázka 5.: Jakým způsobem je financováno Vaše vzdělávání v problematice mimořádných událostí?

1. respondent: „ACHO má na to projekt, asi z Evropské unie. Sem k nám si zveme odborníky na dohodu a platí to OCH UB, nebo i v rámci dobrovolnictví. Daří se nám školení dostávat i jako dar. Je to celkem fajn, protože v našich některých domech pro seniory pečujeme třeba o jejich blízké a oni nám chtějí dobrou péči nějak oplatit.“

2. respondent: „Brno má na školení dobrovolníků přeshraniční projekt s Rakouskem. Cestou tam a zpět mi proplácí OCH UB s tím, že zkušenosti budu předávat.“

3. respondent: „Ještě jsem nikde nebyl, ale to, co míváme tady, bývá buď zdarma, nebo na dohodu.“

4. respondent: „Na ACHO je to z projektu, já sama si kupuju knížky na své náklady, protože spousta věcí jde uplatnit i v běžném životě, nebo hledám na internetu.“

Vlastní komentář:

Respondenti uvádějí využívání různých zdrojů financování vzdělávání v problematice mimořádných událostí: od projektů EU realizovaných v ACHO, přes zajištění školitele prostřednictvím uzavřené dohody o provedení práce, až po úhradu na vlastní náklady. Příjemným zjištěním je proškolení týmu v rámci dobrovolnictví od odborníků, kteří využívají sociálně zdravotnických služeb Oblastní charity Uherský Brod pro své blízké.

Otázka 6.: Máte zkušenosti s poskytováním pomoci při činnostech ve fázi obnovy po mimořádné události? Pokud ano, rozved'te jaké.

1. respondent: „Byla jsem na povodních v Troubkách. Dělali jsme tam sociální šetření. Pak jsem pomáhala po bleskových povodních v Jeseníku a loni v Liberci. Tam se dělalo, co bylo třeba – pomáhali jsme při odklizení, zajišťovali předávání informací obyvatelstvu, vydávali a rozváželi humanitárku, dělali sociální šetření.“

2. respondent: „Dvakrát během půlroku mě během školení v Charitě Břeclav brala jejich koordinátorka na ostrý výjezd. Přestože to nebylo nic velkého, aspoň jsem viděla, jak to ve skutečnosti vypadá, než se vyjede - a to ne zrovna na povodně. Jinak jsem s nimi byla týden jako dobrovolník na povodních v roce 2010 v Liberci.“

3. respondent: „Vloni při povodních v Uherském Brodě jsme pro hasiče zajišťovali teplou stravu a občerstvení. S kolegou jsme jim to jezdili k místu záplavy vydávat. Trvalo to asi týden, plus mínus, dvakrát denně.“

4. respondent: „Zatím ne.“

Vlastní komentář:

Zkušenosti s poskytováním pomoci po mimořádných událostech mají tři ze čtyř respondentů. Dva z nich se zúčastnili minimálně jednou pomoci při povodních, na kterých poskytovali různé formy pomoci. Jeden z respondentů při lokálních povodních v Uherském Brodě zajišťoval stravu zasahujícím hasičům.

Otázka 7.: Jaký/é druh/y pomoci můžete při řešení mimořádných událostí nabídnout?

1. respondent: „Mám kurz první psychologické pomoci, první pomoci, takže já osobně asi toto plus jinou sociální pomoc.“

2. respondent: „Sociální pomoc – jsem sociální pracovnice, ale i jinou psychosociální pomoc podle potřeby. Jako organizace máme nasmlouvané kněze na poskytování duchovní pomoci, mohli bychom přes ACH Olomouc zajistit ošacení a čisticí a úklidové prostředky, i když něco málo tady máme, dál stravu, nějakou tu drobnou zdravotnickou pomoc. Také humanitární pomoc – mj. máme vyčleněné 2 auta pro převoz lidí i materiálu.“

3. respondent: „Já jsem vedoucí kuchyně. Byl bych asi spíš přes tu stravu, ale pokouším se načerpat pravidla i na poskytování nějaké té psychosociální pomoci. Jinak bych mohl pomáhat třeba při odklizení u povodní, nebo jinou manuální práci.“

4. respondent: „Jsem registrovaná zdravotní sestra, ale určitě i jinou psychosociální pomoc, protože máme díky sociálním službám průpravu i v komunikaci, známe nějaké pravidla sociální pomoci a humanitární pomoci a chystáme a doplňujeme malý humanitární sklad.“

Vlastní komentář:

Co se týká možností, v kterých oblastech pomoci by respondenti mohli uplatnit své dovednosti, jsou v odpovědích zastoupeny všechny druhy pomoci, kromě odborné psychologické a zdravotnické, kterou při mimořádných událostech zajišťuje zdravotnická záchranná služ-

ba. Z odpovědi vyplývá, že duchovní pomoc by poskytovala nasmlouvaná třetí osoba – kněz. Tato smlouva má ústní (dobrovolný) charakter. Možnosti poskytování humanitární pomoci jsou velmi omezené, je však respondenty zmiňována možnost zajištění humanitární pomoci prostřednictvím velkého humanitárního skladu zřizovatele.

Otázka 8.: Jaké konkrétní činnosti můžete při mimořádných událostech vykonávat?

1. respondent: „Zabezpečení a budování evakuačních zařízení, jejich chod, odklizení a úklidové práce, zajištění humanitární sbírky, oblečení a hygienických potřeb, sociální práci a poradenství, pomoc při zajišťování vzpomínkových akcí atd.“

2. respondent: „Převoz lidí a materiálu, sociální šetření, můžeme zajišťovat chod evakuačních center, předávat informace zasaženým lidem, při nehodách se postarat o nezraněné účastníky a tak podobně.“

3. respondent: „Zajištění občerstvení včetně plnohodnotného obědu pro zasahující i zasažené z naší kuchyně. Příprava, dovoz i odvoz. Pak taky nějakou manuální, třeba odklízecí práci.“

4. respondent: „Ošetření malých oděrek, převoz a odvoz materiálu a lidí třeba do zdravotnického zařízení, předávání informací, zajištění nouzového ubytování a jeho chodu, zprostředkování následné odborné pomoci.“

Vlastní komentář:

Odpovědi respondentů poskytují konkrétnější přehled činností možné pomoci při mimořádných událostech. Vlastní schopnosti a možnosti by každý respondent mohl uplatnit ať už při manuální (odklizení) činnosti, nebo při komunikaci se zasaženými (i zasahujícími) na místě mimořádné události, nebo při organizaci zajištění dalších jiných činností a pomoci.

Otázka 9.: Co pro Vás znamená možnost zapojení se do poskytování pomoci při mimořádných událostech?

1. respondent: „Vím, že Charitu běžní lidi berou a pořád uznávají. Vím, že pomáhat má smysl. To mi stačí.“

2. respondent: „Především asi využití potenciálu, který Charita má. Denně komunikujeme s různými typy uživatelů, navštěvujeme je v jejich přirozeném prostředí a umíme se lidem přiblížit. Není mnoho organizací, která má takovou síť služeb a zkušeností, a vím, že na to potenciál Charita má, aby dokázala pomoci. Jen je to třeba ještě nastavit ten systém pomoci tak, aby neselhal. Myslím tím systém pomoci Charity jako celku, případně i jiných neziskovek, v rámci celého Zlínského kraje.“

3. respondent: „Kromě toho že by se využilo našich možností, tak asi možnost pomáhat lidem v tísni. Nikdy nevíme, kdy podobnou pomoc budeme potřebovat sami.“

4. respondent: „Těch pohnutek je víc: cítím potřebu pomáhat i něco obětovat, vrátit něco společnosti, být potřebná, zdokonalovat se, posunovat svoje hranice.“

Vlastní komentář:

Respondenti ve svých odpovědích poukazují zejména na využívání potenciálu, který je v podstatě předurčen zaměřením na hlavní činnost a poslání celé jejich organizace. Pro dobrovolnou aktivitu, jakou respondenti vyvíjejí v oblasti příprav na pomoc při mimořádných událostech, hraje však největší roli osobní postoj a motivace respondentů k této aktivitě, aby byla trvalá a nepřetržitá.

5.7 Analýza a interpretace dat

Analýza kvalitativních dat je považována za prakticky nejobtížnější fázi realizace výzkumu. Výsledkem analýzy je v podstatě utřídění a popis získaných dat (Miovský, 2006, s. 219). Pro analýzu získaných dat jsme zvolili deskriptivní přístup ke kvalitativní analýze. Ten je ve svém užším pojetí založen na předpokladu, že procesy utřídění, klasifikace a deskripce jsou samy o sobě analytickým postupem a hlubší analýza dat jdoucí za tyto fáze je příliš spekulativní. Proces třídění a klasifikace kvalitativních dat je samo o sobě kreativním procesem, kdy vytváříme kritéria pro systematickou deskripci a klasifikaci a tato kritéria a na ně vázané procedury rozvíjíme a zdokonalujeme (Miovský, 2006, s. 220).

5.7.1 Vyhodnocení odpovědí

V naší práci jsme se rozhodli zpracovat získaná data vybranými klíčovými výroky respondentů.

Z odpovědí respondentů je zřejmé, že Oblastní charita Uherský Brod přípravu na poskytování pomoci na vyžádání HZS Zlínského kraje při mimořádných událostech nepodceňuje a vzdělávání v této oblasti nenechává pouze na možnostech, které jí zajistí její zřizovatel. Přesto příprava v první fázi probíhala především pod záštitou zřizovatele OCH UB, tedy Arcidiecézní charity Olomouc. Předložená osvědčení o školeních tomu odpovídají.

- „... školím se v rámci ACHO... Také vyhledávám další školení a jejich zajištění pravidelně konzultuji s ředitelem.“
- „...jezdím se školit jako dobrovolník pod Diecézní charitou Brno...“
- „...samostudiem ze zdrojů od kolegyň...“
- „Na ACHO,... Občas mě zaujme nějaká knížka s podobnou tematikou, tak si ji pročítám... a pak nad nimi při poradách diskutujeme všichni...“

Můžeme také vyzorovat, že pracovníci prohlubují své znalosti problematiky mimořádných událostí spíše ve svém volném čase. Je to pochopitelné především z toho důvodu, že OCH UB dohodu o plánované pomoci na vyžádání s HZS Zlínského kraje prozatím podepsanou nemá. Pouze na školení pořádaná zřizovatelem OCH UB jezdí pracovníci v rámci pracovní doby.

- „Co se týká pracovní doby, tak jen, když je školení z ACHO...“
- „...po večerech, když nepočítám školení v Břeclavi. To občas bývá i v pracovní době, tak si musím prohazovat služby...“
- „...spíš doma...“
- „...doma... Na ACHO nebo i tady míváme školení v rámci části pracovní doby...“

Co se týká způsobů ověřování znalostí z oblasti mimořádných událostí, vyplývá z odpovědí respondentů i dokumentů a zápisů z porad, že své poznatky pracovníci ověřují nejen při školeních a cvičeních závěrečnými bodovanými testy s dalšími doporučeními, ale také že své znalosti předávají svým kolegům a kolegyním jak v rámci vznikajícího týmu, tak i v rámci svých služeb a celé OCH UB. Téma je pro ně stále živé, což dokladují zápisy pravidelných porad týmu s probíranými tématy i celým zaznamenaným průběhem a dalšími úkoly. Nelze také opomenout ověřování dovedností při povodních v minulosti.

- „...při povodních v minulých letech... míváme i modelovky a tam nám psycholog říká, co děláme špatně, nebo jak je lepší reagovat...bouříme mozky...“
- „...testama... názory a postupy spíš jen konzultujeme v rámci porad...“
- „...při poradách týmu...“
- „...Mimořádné události ...řešíme čas od času v naší pečovatelské službě...i tak se dá ověřit, jestli na to člověk má...testy... při modelovkách...předáváme a ověřujeme debatováním v kruhu.“

K poskytování pomoci na vyžádání patří beze sporu kromě znalostí a dovedností i materiální a jiná formální či dokumentová připravenost. Z odpovědí respondentů a ze studovaných dokumentů vyplývá, že OCH UB se aktivně zabývá potřebným materiálním zajištěním této pomoci. Týká se to především přípravy formulářů a informačních letáků pro obyvatelstvo s různými doporučeními a nabídkami pomoci, ale také zajištění potřebného vybavení krizového týmu a skladu humanitární pomoci. Nutno podotknout, že interní manuály krizového řízení a příručky postupů při mimořádných událostech pochází z ACHO a pracovníci OCH UB na jejich uzpůsobení pro vlastní potřeby stále pracují. Do vznikajících postupů mj. zpracovávají také *Standardy psychosociální krizové pomoci a spolupráce zaměřené na průběh a výsledek*, které v prosinci 2010 vydalo MV – Generální ředitelství HZS ČR. Důležité je také zjišťování požadavků obcí s rozšířenou působností, které musí ze zákona vytvářet plány krizové připravenosti. K funkčnímu systému pomoci patří i návaznost služeb a tuto návaznost se snaží OCH UB domlouváním na poskytování zdrojů i z jiných sousedících Charit a NNO. Přestože na utváření týmu participuje pouze zlomek pracovníků OCH UB, je okrajově do systému pomoci postupně zapojováno více zaměstnanců, zejména s ohledem na zastupitelnost. Proto jsou v připravených variantách různé sestavy týmů z pracovníků OCH UB, v každé variantě ovšem figurují nejméně dva aktivní účastníci tohoto vznikajícího krizového výjezdního týmu. Prozatím jen v úvahu je bráno i zapojení dobrovolníků z řad nezaměstnanců OCH UB.

- „... informační letáky...formuláře...vybavení týmu...humanitární sklad a krizová lůžka...zjišťujeme požadavky...spolupracujeme s některými Charitami...“
- „...se snažím kontaktovat odborníky...pro další oblasti vzdělávání...zvažujeme i vytvoření databáze dobrovolníků...“

- „...správně zhodnotit naše možnosti...sestavujeme služby...řešíme možnosti...“
- „...hledáme návaznost na naše možnosti a to nejenom u Charit...sháníme přes fundreiseru finanční prostředky na dovybavení humanitárního skladu...další školení a výcviky...seznamujeme i ostatní pracovníky...probíráme další zapojení dalšího personálu...“

Odpovědi respondentů na financování jejich vzdělávání týkající se problematiky mimořádných událostí poukázaly na převahu podpory dotací z různých projektů. Jedná se zejména o projekty zřizovatele, tedy ACHO. Přesto i organizace sama investuje do vzdělávání pracovníků své finanční prostředky ať už formou proplácení cestovních příkazů nebo proplácením lektorů v rámci školicích akcí pořádaných přímo v OCH UB. Za dobré služby OCH UB je příležitostně pracovníkům formou darů organizaci poskytováno školení odborníky. Studované dokumenty vypovídají o školeních psychologem a praktickým lékařem (základy zdravotní péče). V odpovědích se vyskytla i varianta dobrovolné spoluúčasti na financování vzdělávání s potenciálním uplatněním informací v běžném životě.

- „...ACHO má na to projekt... zveme odborníky na dohodu a platí to OCH UB, nebo i v rámci dobrovolnictví... jako dar... chtějí dobrou péči nějak oplatit.“
- „...přeshraniční projekt s Rakouskem. Cestu tam a zpět mi proplácí OCH UB...“
- „... zdarma, nebo na dohodu...“
- „Na ACHO je to z projektu, já sama si kupuju knížky na své náklady...“

Určité zkušenosti s pomáháním při mimořádných událostech hrají v přípravě pracovníků také podstatnou roli. Pouze jeden z respondentů nemá žádné podobné zkušenosti.

- „...byla jsem na povodních v Troubkách... sociální šetření...v Jeseníku a loni v Liberci...co bylo třeba...“
- „...mě během školení v Charitě Břeclav brala jejich koordinátorka na ostrý výjezd... na povodních v roce 2010 v Liberci...“
- „...vloni při povodních v Uherském Brodě jsme pro hasiče zajišťovali teplou stravu a občerstvení...“
- „Zatím ne.“

Nabídka druhů pomoci je podle odpovědí rozmanitá. Nespornou výhodou je zejména každodenní interakce pracovníků s různými lidmi v jejich službách. Díky tomu, že téměř všichni pracují v sociálních službách, kde podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, musí ročně absolvovat školení nebo stáž v rozsahu 24 hodin, získávají díky těmto školením podstatnou část znalostí, dovedností a kompetencí pro jednání a komunikaci v různých situacích. Osvědčení o školeních z loňského i letošního roku dotazovaných respondentů vypovídají o minimálně třetinové části z 24ti hodinové povinnosti vzdělávání zaměřené na oblast zdokonalování dovedností v komunikaci.

- „...první psychologická pomoc, první pomoc... sociální pomoc...“
- „...sociální pomoc... jinou psychosociální pomoc... drobnou zdravotnickou pomoc... humanitární pomoc...“
- „...stravu... manuální práci...“
- „...jsem registrovaná zdravotní sestra... i jinou psychosociální pomoc... sociální a humanitární pomoc...“

Konkrétní přehled možných činností při MU dává mnohem lepší přehled o rozsahu nabízené pomoci, vypovídá také o uvědomování si vlastních možností každého respondenta a z ní vzešlé nabídky hasičům Zlínského kraje. Díky tomu se odpovědi respondentů v některých bodech liší.

- „Zabezpečení a budování evakuačních zařízení, jejich chod, odklizení a úklidové práce, zajištění humanitární sbírky, oblečení a hygienických potřeb, sociální práci a poradenství pomoc při zajišťování vzpomínkových akcí...“
- „Převoz lidí a materiálu, sociální šetření... chod evakuačních center, předávat informace zasaženým lidem, při nehodách se postarat o nezraněné účastníky...“
- „Zajištění občerstvení včetně plnohodnotného obědu pro zasahující i zasažené... manuální, odklízecí práci.“
- „Ošetření malých oděrek, odvoz do zdravotnického zařízení, předávání informací, zajištění nouzového ubytování, zprostředkování následné odborné pomoci.“

Na kvalitu přípravy pro vykonávání určitých činností všeobecně mají velký vliv naše motivy. Otázka motivace by mohla být předmětem samostatného výzkumu. V žádném případě nechceme posuzovat správnost či nesprávnost pohnutek respondentů k poskytování pomoci při mimořádných událostech vyplývajících z odpovědí respondentů na poslední otázku. Ve vztahu k našemu výzkumu byla respondentům položena otázka „**Co pro Vás znamená možnost zapojení se do poskytování pomoci při mimořádných událostech?**“ zejména z důvodu, že není jisté, zda k podpisu dohody o pomoci na vyžádání HZS Zlínského kraje s OCH UB vůbec dojde, a všichni zaměstnanci OCH UB jsou si toho dobře vědomi. Přestože nabídka pomoci byla na ředitelské úrovni projednávána v říjnu roku 2010 a později mailovou korespondencí doplňována a upřesňována, nebyl dosud návrh dohody Oblastní charitě Uherský Brod předložen.

- „...pomáhat má smysl...“
- „...využití potenciálu, který Charita má...“
- „...by se využilo našich možností... možnost pomáhat lidem v tísní...“
- „...potřebu pomáhat i něco obětovat, vrátit něco společnosti, být potřebná, zdokonalovat se, posunovat svoje hranice...“

5.8 Shrnutí výsledků výzkumu a formulování závěrů

Cílem výzkumu bylo nalézt odpověď na hlavní výzkumnou otázku: *Jak se pracovníci Oblastní charity Uherský Brod připravují na poskytování pomoci při mimořádných událostech?*

Pro případné poskytování pomoci při mimořádných událostech má Oblastní charita Uherský Brod v současné době vyčleněné 4 pracovníky, kteří se aktivně podílejí na přípravě k pomoci. Osobní připravenost každého pracovníka na poskytování pomoci při vzniku mimořádných událostí nebo krizových situací, získávání znalostí a dovedností o této problematice, se v OCH UB děje na dobrovolné úrovni. Tato příprava probíhá v teoretické i praktické rovině.

Teoretická příprava respondentů probíhá formou školení, simulováním modelových situací, případně samostudia a následného předávání získaných poznatků i ostatním zaměstnancům organizace. Poznatky si pracovníci předávají při pravidelných poradách, které se uskuteč-

ňují v nepravidelných intervalech, obvykle však 1x za 2 měsíce. Jistou roli při předávání znalostí i při celkové strategii příprav hrají zkušenosti některých pracovníků organizace při řešení následků povodní v minulosti.

V praktické rovině se připravenost vztahuje k základnímu materiálnímu vybavení respondentů a humanitárního skladu. Každý člen týmu má k dispozici to nejzákladnější: batoh, reflexní vestu s logem „Charita ČR“, pláštěnku, gumáky, pracovní oděv, izotermickou folii, baterku-čelovku, jmenovku – na rubové straně s kontakty na ředitele OCH UB, formuláře/dotazníky sociálního šetření v zavíracích nepromokavých deskách, drobné kancelářské potřeby, lékárničku. Dva z členů disponují také připravenými spacáky a karimatkami. V humanitárním skladu se kromě úklidových prostředků a náradí nachází 5 dek, 5 izotermických folií, oblečení a hračky.

Přestože úhrada nákladů vyžádaných NNO se provádí podle § 35 a § 36 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, a § 29, § 30 a § 31 zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, úhrada nákladů spojených s přípravou NNO na pomoc při řešení MU není v současné době upravena nikde. S ohledem na zajišťování finančních prostředků fundraiserem OCH UB pro dovybavení humanitárního skladu je zde však předpoklad, že humanitární sklad bude dle možností doplňován. Přikláním se názoru, že jeho vybavení je adekvátní současnému stavu před podpisem dohody OCH UB s HZS Zlínského kraje o plánované pomoci na vyžádání.

Organizace vyvíjí aktivitu také v oblasti preventivně výchovné činnosti a to přípravou letáků s praktickými informacemi k postupům řešení následků MU pro zasažené nebo s možnou pomocí a podporou OCH UB při různých mimořádných událostech. Vzory informačních letáků s doporučujícím charakterem obsahu obdržela organizace od svého zřizovatele ACHO.

Přestože se pracovníci OCH UB na poskytování pomoci při mimořádných událostech připravují různými způsoby, navrhuji, aby se více soustředili na spolupráci se zástupci obcí s rozšířenou působností. Starosta obce s rozšířenou působností má (vedle pravomocí a úkolů starosty podle § 16 zákona o IZS) podle § 13 zákona o IZS následující úkoly:

- koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události, vzniklé ve správním odvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal,

- schvaluje vnější havarijní plány.

Starostové figurují při řešení mimořádných událostí jako prostředníci mezi integrovaným záchranným systémem a obyvatelstvem. Jistě uvítají nabídku možné výpomoci, a možnosti Oblastní charity Uherský Brod mohou zapracovat do svých krizových plánů.

Navrhuji také, aby se aktivita při přípravě organizace ještě více zaměřila na možnou spolupráci s jinými neziskovými organizacemi v kraji zejména kvůli návaznosti zajištění pomoci a vzájemné systematické přípravě na mimořádné události.

Ke zvážení také navrhuji zajištění kurzu Krizové intervence pro sociální pracovníky OCH UB, který dosud vzhledem k finanční náročnosti žádný z pracovníků neabsolvoval. Pokud se však organizace bude chtít nadále věnovat systému pomoci při mimořádných událostech, tento kurz zajišťuje komplexní přípravu pracovníka na provázení člověka v krizi.

Dílním cílem výzkumu bylo zjistit, zda je ze strany HZS Zlínského kraje o pomoc při mimořádných událostech ze strany OCH UB skutečně zájem. Z rozhovoru s vedoucím oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení HZS Zlínského kraje (příloha P II) jednoznačně vyplynulo, že ano.

Symbolickým cílem výzkumu bylo poukázat na potřebu a důležitost vzájemné pomoci, nebo také možnosti jedné z neziskových organizací ve Zlínském kraji k poskytování pomoci nejen lidem postiženým mimořádnou událostí, ale také stále více přetěžovaným složkám IZS. Počínaje zajištěním stravy z vlastní vývařovny pro lidi zasažené mimořádnou událostí i pro zasahující složky by mohli být zaměstnanci OCH UB využíváni též na poskytování psychosociální pomoci s cílem zmírnit důsledky neštěstí lidí zasažených mimořádnou událostí, zpracovat traumatický zážitek a znovuzачlenit se do společenství.

Pro jiné neziskové organizace by se výsledky této práce a z ní vzešlá doporučení mohly stát podkladem pro organizaci příprav na pomoc při MU. O pomoc může být podle § 29 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, v případě potřeby požádána kterákoliv právnická a podnikající fyzická osoba. Naplnění aplikačního cíle našeho výzkumu tedy nic nebrání.

Vyhodnocení připravenosti Oblastní charity Uherský Brod na poskytování pomoci při mimořádných událostech je z určitého úhlu pohledu velmi subjektivní, snahou však bylo porovnat současný stav se zkušenostmi jiné organizace poskytující podobnou pomoc a sesta-

vit nabídku konkrétních činností OCH UB, která ze současného stavu její připravenosti vyplývá.

5.8.1 Nabídka činností Oblastní charity Uherský Brod při řešení mimořádných událostí

Asistence zasahujícím složkám IZS, obětem MU i jejich příbuzným:

- káva, čaj, občerstvení, včetně plnohodnotného oběda (dovoz nádobí, výdej stravy, úklid, odvoz) z kuchyně OCH UB – 7 dnů v týdnu, včetně svátků – 200 ks obědů denně nahlášených nejpozději do 14 hod. toho dne, o sobotách, nedělích a svátcích do 12 hod. V případě potřeby je však možné teplé jídlo zajišťovat i po nahlášení v pozdějších hodinách.
- spolupráce při předávání nepříznivých informací
- doprovázení při mimořádné události (např. při požáru domu – odvedení do náhradního ubytování)
- péče o nezraněné účastníky nehod (např. při dopravní nehodě odvezení a postarání se o nezraněné účastníky)

Jiná krátkodobá, střednědobá, dlouhodobá pomoc po mimořádných událostech – dle potřeb (přímá nebo koordinační):

- sociální šetření (*orientace v situaci, zjišťování potřeb*) – 4 až 6 sociálních pracovníků
- první psychologická pomoc – 2 pracovníky
- zdravotnická pomoc poskytnutá zdravotními sestrami Charitní ošetrovatelské služby při drobných poraněních – 4 až 6 zdravotních sester
- možnost zajištění duchovní podpory knězem, příp. pastoračním asistentem OCH UB
- materiální pomoc zajišťovaná ve spolupráci s humanitárním skladem Arcidiecézní charity Olomouc
- psychosociální pomoc (*pomoc lidem zasaženým MU při prvotní orientaci v situaci, dodávání informací lidem zasaženým MU, pomoc při zajišťování materiálních po-*

třeb, doprovázení při MU, péče o nezraněné účastníky nehod, z dlouhodobého hlediska vyhledávání navazujících odborných služeb – sociální, právní, občanské poradenství, podpora při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, pomoc při pořádání veřejných shromáždění vzpomínkových a děkovacích apod.) – 5 až 10 pracovníků

- zabezpečení finanční a materiální sbírky ve prospěch postiženého území
- poskytnutí 4 automobilů s řidičem pro převozy a odvozy materiálu i lidí (2x osobní pětimístné, 1x 6i místný Renault TRAFIC, 1x dvoumístné – na převoz stravy)

ZÁVĚR

Tato práce byla zaměřena na zmapování přípravy pracovníků Oblastní charity Uherský Brod pro poskytování plánované pomoci na vyžádání a posouzení možností této pomoci.

S mimořádnými událostmi se lidstvo setkává denně, mohou přijít nečekaně kdykoliv a kdekoliv. Je možné se na ně připravovat. Základní složky integrovaného záchranného systému zachraňují především životy, zdraví a majetek. Z působení mimořádných událostí však vyvstávají u zasažených obyvatel i jiné potřeby - materiální i duševní. Uspokojení všech těchto potřeb není v silách základních složek IZS. Zdroje a možnosti, kterými disponují nestátní neziskové organizace, mohou (a tak se i v jiných krajích děje) tuto oblast pomoci zajistit.

Charita ČR je díky zaměření na oblast humanitární, sociální a sociálně zdravotní velmi důležitým potenciálním zdrojem zajištění této pomoci. V několika krajích České republiky je její pomoc základním složkám IZS dohodou o plánované pomoci na vyžádání již smluvně upravena a využívána i při mimořádných událostech menšího rozsahu, než jsou např. povodně. Ve Zlínském kraji k tomu zatím nedošlo.

Oblastní charita Uherský Brod je pouze jednou z Charit s větším počtem zaměstnanců a s větším počtem registrovaných služeb sociální péče ve Zlínském kraji. Přesto by pro zabezpečení funkčního systému služeb pomoci při mimořádných událostech podle zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, na celém území Zlínského kraje bylo lepší tuto pomoc organizovat společně s ostatními Charitami, příp. jinými neziskovými organizacemi.

Jednou z dalších možností by mohl být vznik sociální služby typu krizová pomoc ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Pracovníci této sociální služby krizové pomoci by museli své kompetence rozvíjet neustále s ohledem na typ poskytované služby a na své pracovní zařazení (tedy nejen pouze v rámci dobrovolnictví), a jejich dovednosti by byly efektivně využívány také při mimořádných událostech. V roce 2009 skupina složená mj. ze sociálních pracovníků různých Charit a jiných organizací zjišťovala analýzou stávající situaci v oblasti poskytování sociálních služeb typu krizová pomoc a návazných typů sociálních služeb ve Zlínském kraji. Výstupem této analýzy byl vypracovaný návrh modelu k zajištění takové sociální služby. Podobná sociální služba na území Zlínského kraje není, nebo je nefunkční. Občanské sdružení ADRA se sice pokouší od roku 2009 vyplnit mezeru

v zajištění krizové pomoci pro osoby v krizové situaci pramenící z náhlého traumatizujícího stresoru na území Zlínského kraje vytvořeným KIP týmem (Komunitní Intervenční Psychosociální tým), jeho činnost je však limitována tím, že jeho členové převážně nepracují v sociální oblasti a jejich účast na aktivitách týmu je dobrovolná.

Domnívám se, že realizace sociální služby typu krizová pomoc s působností na celém regionu Zlínského kraje, by byla neoptimálnějším řešením zaměřeným na pomoc a podporu při různých typech krize s možným uplatněním schopností a dovedností jejího personálu při nastalých mimořádných událostech, hromadných neštěstích nebo krizových situacích. Tato služba by pak mohla pracovat dlouhodoběji s lidmi nacházejícími se v krizové situaci či zasaženými mimořádnou událostí. Pracovníci Oblastní charity Uherský Brod by se při zajišťování služby mohli v budoucnu uplatnit.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 374 s. ISBN 978-80-246-0139-7.
- [2] HENDRYCH, T. *Termín krizová situace a jeho vymezení v krizovém řízení*. Časopis 112, odborný časopis požární ochrany, IZS a ochrany obyvatelstva [online], 2008/6 [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/112/2008/cerven/strana_26.html>.
- [3] MARÁDOVÁ, E. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí o.p.s., 2007. 42 s. ISBN 978-80-86991-24-5.
- [4] MARTÍNEK, B. a kol. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2003. 118 s. ISBN 80-86640-08-6.
- [5] MARTÍNEK, B. a kol. Studijní materiál k modulu E. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2006.
- [6] MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
- [7] Nadace ADRA. *Psychosociální pomoc obětem neštěstí*. [online]. [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.adra.cz/cz/projekty/psychosocialni-pomoc/chcete-vedet-vic-seznam-zprav/psychosocialni-pomoc-obetem-nestesti.html>>.
- [8] NAŘÍZENÍ VLÁDY 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami.
- [9] NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*. [online]. [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <http://projekty.osu.cz/metakor/dok/met_prirucka_tsp.pdf>.
- [10] Oblastní charita Uherský Brod. *Výroční zpráva Oblastní charity Uherský Brod za rok 2009*. Uherský Brod, 2010.
- [11] *Standardy psychosociální krizové pomoci a spolupráce zaměřené na průběh a výsledek*. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2010. 65 s. ISBN 978-80-86640-51-8.

- [12] ŠENOVSKÝ, Michail, ADAMEC, Vilém, HANUŠKA, Zdeněk. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. Ostrava: SPBI, 2007. 157 s. ISBN 978-80-7385-007-4.
- [13] VODÁČKOVÁ, Daniela a kol. *Krizová intervence*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 544 s. ISBN 80-7178-696-9.
- [14] VYKOPALOVÁ, H. *Krise a psychosociální pomoc*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2007. ISBN 978-80-7318-621-0.
- [15] VYMĚTAL, Štěpán. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 176 s. ISBN 978-80-247-2510-9.
- [16] VYMĚTAL, Štěpán. *Poskytování psychosociální pomoci v mimořádných situacích*. Časopis 112, odborný časopis požární ochrany, IZS a ochrany obyvatelstva [online], 2007/2 [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/112/2007/unor/vymetal.html>>.
- [17] Zákon č. 108/2006 Sb., *o sociálních službách* ze dne 14. března 2006
- [18] Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému* a o změně některých zákonů
- [19] Zákon č. 240/2000 Sb., *o krizovém řízení* a o změně některých zákonů
- [20] <http://www.zachranny-kruh.cz>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MU	Mimořádné události
IZS	Integrovaný záchranný systém
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství České republiky
OCH UB	Oblastní charita Uherský Brod
ACHO	Arcidiecézní charita Olomouc
NNO	Nestátní nezisková organizace

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Složky integrovaného záchranného systému.....	17
Obr. 2. Organizační struktura Oblastní charity Uherský Brod.....	21
Obr. 3. Hierarchické uspořádání potřeb	23

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Přehled mimořádných událostí.....	11
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

P I: Rozhovor – Krizový tým Břeclav

P II: Rozhovor – Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje (vedoucí oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení)

P III: Seznam školení z projektu ACHO

P IV: Informační leták pro osoby postižené záplavami

PŘÍLOHA P I: ROZHOVOR S VEDOUCÍ KT BŘECLAV

T = tazatel

R = respondent

T: Kolik osob tvoří váš krizový tým?

R: Vyjíždí mi 6 lidí. Podle mě jsou ideál 4 lidí, ale je potřeba, abyste si sedli, abys věděla, že se na ně můžeš spolehnout. Musíš se při výběru řídit nejenom doporučeními a osvědčeními, ale i instinktem. Taký je rozdíl, když je KT tvořený z jakoby dobrovolnických charitních pracovníků a eventuálně lidí, jak se říká úplně mimo Charitu, a víš, že je např. zdravotní sestra nebo doktor, tak si můžeš dotvářet KT podle potřeb. Ale tady pozor na věk dobrovolníků. Když píšou třeba projekty, tak ten dobrovolník může být od 15i, ale na krizové mimořádné události od 16i let. Ale bojím se tohoto. S těma děckama musím tam pořád někoho mít, protože nejsou plnoletí. Ale když budeš vědět, že je dobrovolník, který je dobrý na komunikaci, na techniku..., mám třeba vysokoškoláka, který když mu řeknu: Potřebuju udělat rychlo informační letáček k povodním pro obyvatele postižené oblasti, jako pozor na pití vody ze studní atd., tak vím, že to pro něho není problém. Mně by to trvalo mnohem dýl. Na komunikaci mám dobrou jednu zdravotní sestru, takže s ní není problém udělat jak sociální šetření, popovídat s těma lidma, nebo udělat nějakou první psychologickou pomoc. Takže zas stačí jen vyslechnout, ti lidi jsou hrozně moc vděční, že má o ně někdo zájem. Takže je třeba při tvorbě týmu zvážit, jaké lidi si do týmu vybereš, jestli jen z řad charitních pracovníků, nebo nabereš i nějaké dobrovolníky. Nejlepší je to z vlastních řad, protože dobrovolník ti řekne, že teď nemá čas a ty musíš hledat někoho dalšího. Zatímco u charitních pracovníků bys to mohla po dohodě s ředitelem mít upravené nějakou smlouvou. Záleží, kolik takových lidí u vás seženeš. Ale zase máte pečovatelské a jiné služby a v případě nouze to můžeš vytáhnout přes ředitele i z těchto zdrojů. Nebo z okolních Oblastních charit.

T: S jakými dalšími NNO se zapojujete ve fázích obnovy do spolupráce s IZS?

R: Je to o lidech. Víím, že se nám dobře spolupracuje s ČČK, ADRou a Člověkem v tísní, protože navzájem vííme, jak kdo z nás jako organizace funguje.

T: Jakým způsobem je zajišťována a ověřována kvalifikace členů vašeho KT?

R: Nijak. Víceméně, vím, koho tam mám, tak je to spíš na mně. Víím, že někomu něco sedne víc, někomu méně. Někdo může dělat jen sociální šetření, někdo nemá potíže být ani u nějakého neštěstí, jako třeba utonutí, kde je to velký záběr na psychiku. Svoje prvotní možnosti si každý řekne sám, ale protože spolu pracujeme v jedné organizaci i na jiných projektech, znám už trochu možnosti těch lidí a sama rozhodnu, co kdo může dělat hned a kdo ještě potřebuje praxi „okolo“. Na člověka v týmu musí být spoleh a ne aby se stalo, že si nějaký neúspěch či vlastní nějaké menší selhání, nebo že mu něco trvá, vybijí vztekem na ostatní. Víím, kdo je v týmu dotahovač, kdo realizátor a tak a tyto profily mám nastavené, tak víím, že každý má nějaké specifikum. No, ale když někdo dojde a řekne Hele, já bych potřeboval to a to, nevím si s tím rady a nikdo z nás neví, jak to uchopit, snažím se domluvit školení u nezávislého člověka z praxe nebo nějakých osvědčených lektorů nebo i u hasičů. Hodně se nám to ale daří řešit v rámci Charity, jako z ostatních KTéček Charity Brno.

T: Máte nějak smluvně ošetřenou výpomoc pracovníků z jiných okolních Charit?

R: Nemám, je to jen o domluvě a v případě nutnosti o telefonování. Ale máme to třeba předem domluvené tak, že každé to naše KTéčko v rámci nějaké OCH má jakoby přidruženou OCH, kde KT není, ale víím, že tam jsou např. minimálně 3 lidi, kteří zaskočí, když někdo z mých nemůže. Takže volám první tam, abych nevyjížděla úplně sama, když tak až potom sháním dobrovolníky. Nemusím to konzultovat s ředitelem, on mi ty kompetence dal a je to na mém rozhodnutí, kdo se mnou v tu chvíli pojede, pokud to pochopitelně není o penězích. Stejně tak nemusím každý výjezd hlásit řediteli. Pokud si mě ale vyžádá koordinátor diecézní na něco většího, vždycky se domluvíme, kdo dá řediteli zprávu.

T: Mají členové vašeho KT kurz Krizové intervence? Pokud ano, využíváte informace a vědomosti z něj obdržené?

R: Čtyři máme, dva nemají. Já ho mám jako za „odměnu“ uhrazený krajem přes HZS. A určitě je to dobré, i když hasiči ze začátku potřebovali praktičtější věci jako jídlo a tak, ale když už jsme někde s nima byli a potřebovali „zabavit“ nějakého člověka, musíš vědět, jak se s ním bavit ... a tak, abys neudělala víc škody než užitku.

T: S jakými dalšími NNO se zapojujete ve fázích obnovy do spolupráce s IZS?

R: Je to o lidech a jejich možnostech. Pravidelně třeba spolupracuju s Českým červeným křížem, na velkých mimořádkách s Adrou a člověkem v tísní. S těma menšíma víím,

že tam třeba byli, ale nikdy jsem s něma nemluvila, nejednala a ani nevím, jak fungují. Nejvíc ale prostě v rámci nás – charit'áků, ať už je to z Blanska, Brna nebo teď v létě při povodních z Liberce.

T: Jak je ověřována kvalifikace členů vašeho krizového týmu?

R: Více méně vím, koho mám, protože s nimi dělám i na jiných projektech. A je to na mém rozhodnutí, koho a na co vezmu. Každému nesedí všechno. Někdo může dělat sociální šetření, hmotnou nouzi, vypisovat nejrůznější formuláře, chystat materiál, zajišťovat návaznou pomoc pro lidi postižené MU, ale nemůže se mnou třeba jen na utonutí nebo tak něco. Jiný je zase skvělý při povodních, že mě jako koordinátora zastoupí, podrží, podpoří. A stejně já tak opačně. Ale jinak každý v tom týmu má nějaké úkoly. Někdo je dotahovač, někdo je realizátor apod., mám udělané profily podle Biebla. Někdo je tvárný a někdo né, někomu můžu zadávat i jiné úkoly a druhý na to nemá třeba ani odvalu. A když už je mám v týmu a znám je a vím, že by potřeboval ten a ten něco víc uchopit-pochopit, tak se snažím shánět na doškolení nějakého odborníka z praxe – hasiče, psychologa, ne odborné lektory, nebo nějaké cvičení přes hasiče, modelové situace. Většinou to ale funguje tak, že se domluvíme v rámci Charity ČR, nebo třeba Diecézní charity Brno. Řeknem si co a jak, jak by to kdo řešil, poznáš víc názorů, pohledů a další to doplní, a většinou se dá něco z toho vymyslet.

T: Máte nějakou dohodu a ostatními okolními Charitami na případnou výpomoc?

R: Nemáme to nijak smluvně, ale prakticky je to tak, že každý z těch našich diecézních KT má jakoby přidruženou charitu, na kterou se první obracím, když z mého týmu někdo nemůže vyjet. Takže se dokryjem jako takto. Záleží to na mně, i když třeba spadá pod jiného ředitele, potřebuju ho a mám jakoby pravomoc o tom rozhodnout. Je třeba to takto ale předem nastavit. Když jedeme na delší dobu pryč, třeba na povodně, vždycky ty příslušné ředitele informuju já nebo diecézní koordinátor a domluvíme i další prostřídání týmu. Ale když je to jen krátký výjezd, tak není potřeba. Ten člověk má jakoby pohotovost, tak vím, že ho můžu volat, tak to udělám. Pak se vrátí a sepíše krátkou zprávu.

PŘÍLOHA P II: ROZHOVOR S VEDOUCÍM ODDĚLENÍ OCHRANY OBYVATELSTVA A KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ HZS ZLÍNSKÉHO KRAJE

T = tazatel

R = respondent

T: Se kterými neziskovými organizacemi máte uzavřené dohody o plánované pomoci na vyžádání?

R: S Českým červeným křížem. Tato dohoda se teď obnovovala kvůli jejich novým možnostem. Jinak dohody se běžně obnovují jednou za rok.

T: Jaký druh pomoci hasičům při řešení mimořádných událostí nejvíce schází?

R: Asi ta psychosociální. A ne jen u povodní, ale třeba i u dopravních nehod. Občas není možné, aby veškerou komunikaci s postiženými zajistili naši lidé. A to předávání informací obyvatelstvu je potřeba tehdy, kdy si to lidé žádají, kdy je to aktuální a nezbytné, aby se nešířila panika nebo i nepodložené nebo zastaralé informace.

T: Jaká konkrétní chybějící činnost nebo pomoc by hasiči uvítali?

R: Tak nám někdy docela chybí zajištění teplé stravy. Obce s rozšířenou působností sice mají někoho nasmlouvaného, ale obvykle to není možné třeba o svátcích, protože se nevaří. Nebo například u velkých mimořádných událostí typu povodně není lehké zajistit 150 porcí plnohodnotné stravy ať už třeba pro zasažené občany nebo pro hasiče, i když jsou zvyklí u zásahů trvajících víc dnů, že jsou 2-3 dny na bagetách. Při těchto akcích sil rychle ubývá a teplý oběd je teplý oběd. No a jak jsem už říkal, nějaká ta pomoc při předávání informací nebo uklidňování účastníků mimořádné události.

T: Jak vnímáte nabízenou pomoc Oblastní charity Uherský Brod nebo jiných neziskových organizací při řešení následků mimořádných událostí?

R: Tak určitě je to potřebné. Takové události se nevyskytují naštěstí v takovém objemu, ale jsou. Navíc pokud jsou možnosti těchto neziskových organizací známé, odpadají i starostům problémy se zajišťováním třeba stravy a přístřeší pro zasažené obyvatele, když například vyhoří dům, nebo je statika domu poničena povodněmi, nebo i oblečení, ale také i ta posttraumatická stresová péče. Když jsou lidé dočasně ubytováni v tělocvičnách, je

třeba, aby se i tam o ně někdo staral, dodával informace nebo jinak koordinoval poskytování pomoci.

PŘÍLOHA P III: SEZNAM ŠKOLENÍ Z PROJEKTU ACHO

Školení charitních pracovníků
v rámci projektu Výcvik a vybavení krizových týmů ChČR

1. školení

STŘEDA 1. prosince 2010

Téma: Mimořádná událost, MU a Charita
IZS a jeho role při mimořádných událostech
Spolupráce a koordinace
Lektor: František Bublan
Časová dotace: 6 hodin

2. školení

PÁTEK 10. prosince 2010

Téma: Psychosociální krizová pomoc
Základní standardy psychosociální pomoci
Psychologická první pomoc
Sebepéče po krizových událostech.
Lektor: David Dohnal
Časová dotace: 8 hodin

3. školení

ÚTERÝ 14. prosince 2010

Téma: Sociální práce při mimořádných událostech
Sociální šetření u postižených MU
Navazující pomoc u postižených
Lektor: bude upřesněno
Časová dotace: 8 hodin

V případě dotazu kontaktujte prosím koordinátora školení:

**PŘÍLOHA P IV: INFORMAČNÍ LETÁK PRO OSOBY POSTIŽENÉ
ZÁPLAVAMI**

Charita Uherský Brod

**INFORMACE PRO OBČANY POSTIŽENÉ
ZÁPLAVAMI**

Co Vám můžeme nabídnout?

• **Materiální pomoc**

(pokusíme se o zajištění oblečení, obuvi, staršího nábytku, náradí pro vyklízení a čištění zanesených prostor a jiné)

• **Přímá finanční pomoc**

(může být poskytnuta z TKS sociálně slabým rodinám dle konkrétní potřeby)

• **Poradenství**

(jak postupovat, co dělat, jak dál, kam se obrátit...)

• **Pomoc dobrovolníků při vyklízení**

(nabízíme pomoc při čištění zanesených prostor, odčerpávání vody aj.)

Zajištění stravy i s dovozem

(Charitní vývařovna)

• **Duchovní podpora**

(v případě Vašeho přání zajistíme návštěvu kněze)

***Volejte Charitu Uherský Brod na čísle
xxx !***

***Naši pomoc můžete využít stále, například i rok po
povodních!***

Informace i na www.uhbrod.caritas.cz